

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Ulaşılabilir Kent
Gaziantep
Kamu Kurumları için Ulaşılabilirlik Kılavuzu

HAZIRLAYANLAR

Ergün ÖZUSLU
Arif ŞEÇKİN
Demet ATASAĞUN

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	3	İÇ MEKÂN PLANLAMA	12
ÖNSÖZ	4	RAMPALAR	15
GİRİŞ	5	MERDİVENLER	17
İMAR MEVZUATINDA ÖZÜRLÜLER VE ULAŞILABİLİRLİK	7	İŞARET VE İŞARETLEMELER	20
KAMUSAL BİNALAR	8	YARARLANILAN KAYNAKLAR	21
OTOPARK ALANLARI	9	BİNALAR İÇİN TESPİT FORMU	22
BİNA GİRİŞLERİ İÇİN TEMEL KURALLAR	11		

Erdal ATA / Gaziantep Valisi

TAKDİM

Toplum hayatına herkesin eşit şekilde katılımında ulaşılabilirlik büyük önem taşımaktadır. Ulaşılabilirlik, temel bir insan hakkı olmasının yanı sıra insanların sosyal ve ekonomik faaliyetlere katılmalarını sağlar. Evinden çıkıp toplum hayatına katılmaya, üretken olmaya hazırlanan her birey için şehirselleştirme çevre engelleyici olmamalıdır. Engelli, ağır sakat, hasta, yaşlı dahil olmak üzere tüm kent insanlarının rahat hareketine imkan veren bir şehirselleştirme çevre elde edilebilmesi başta yerel yönetimler olmak üzere tüm kamu kurumlarının yasal sorumluluğundadır.

Türkiye’de nüfusun yüzde 12.29’unu oluşturan özürsüz vatandaşlarımızın Anayasa’mız başta olmak üzere 5378 sayılı Özürsüzler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun ve Uluslararası sözleşmelerle eşit, özgür ve onurlu yaşama hakkı güvence altına alınmıştır.

Her tür ayrımcılıktan uzak ve bireysel farklılıkların toplumsal bütünleşmeye dönüştüğü bir toplumda ulaşılabilirlik düzeyi aynı zamanda bir gelişmişlik kriteridir. Ulaşılabilirlik bir perspektif, sosyal adalet ve demokrasi zemininde tüm bireyler için eşitliğin sağlandığı bir sosyal adalete zemin teşkil edecektir.

Ulaşılabilirlik; bütün mekanların, alanların, inşa edilmiş çevrelerin, binaların, yapıların, ulaşım sistemlerinin insanlar için açık, erişilebilir ve kullanı-

labilir olmaları gerektiğini kabul eden rasyonel ve insan odaklı bir yaklaşım olarak dikkat çekmektedir. Bu yönüyle özürsüz kişiler için ulaşılabilirlik; toplumsal yaşamın içinde yer alabilmek ve onu diğer bireylerle paylaşabilmek için temel bir işleve sahiptir.

2005 tarihli 5378 sayılı Kanun özürsüzlerin erişilebilirliğinin sağlanması konusunda daha ayrıntılı biçimde hükme bağlayarak, bunların yerine getirilmesi için süre belirlemiştir. Böylece kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapı ile toplu taşıma hizmet ve taşıtlarının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürsüzlerin erişilebilirliğine uygun duruma getirileceği hükme bağlanmıştır.

Bunun sonucu olarak, başta yerel yönetimler olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının tüm kent insanlarının rahat hareketine imkan veren bir şehirselleştirme çevre elde edilebilmesi için üzerlerine düşen görevlerin yerine getirilmesi hususunda Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan bu klavuzun, tüm kamu kurumları için yararlı olmasını temenni eder, klavuzun hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ederim.

ÖNSÖZ

Ergün ÖZUSLU
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V.

Özürü insanlar fiziki mekana ulaşma, mekanı kullanma ve mekandan ayrılma konularında ulaşılabilirlik açısından kısıtlamalarla karşılaşmaktadır. Bu mevcut yapı çevredeki fiziki engellemeler nedeniyle özürü bireylerin toplumsal hayata katılımları yeterli değildir. Bu alanlarda bulunan engellerin ortadan kaldırılarak yaşamın kolaylaştırılması ve kendileri için zorunluluk olan günlük etkinliklere ve sağlık, rehabilitasyon gibi hizmetlere ulaşmalarını sağlamak için gereken çalışmaların yapılması, özürüler için hayati önem taşımaktadır.

Engelsiz mekan düzenlemelerinin, yalnızca özürülerin değil aynı zamanda geçici olarak özürü bulunanlar, yaşlılar, hamileler, bebek arabalıları, çocuklar gibi hareket kısıtlılığına sahip bireyler olarak tanımlanabilen kişilerin de ulaşılabilirliğine ve toplumsal hayata katılımlarına hizmet edeceği unutulmamalıdır.

Ülkemizde, yapı çevrenin herkes için erişilebilir olmasını sağlamak amacı ile yasal düzenlemeler yapılmış, standartlar hazırlanmış ve bu düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde en büyük görev ve sorumluluk yerel yönetimlere verilmiştir.

2005 yılında kabul edilen Özürüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un geçici 2.maddesi "Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürülerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir" hükmü ile herkesin sorumluluğunu açıkça belirtmiştir.

Bu kanun hükmünden hareketle özürülerin tüm fiziksel mekana ulaşma, mekanı kullanma ve mekandan ayrılma konularında engellerle karşılaşmamaları için gerekli çalışmaların yapılmasına teknik destek verme amacıyla hazırlanan bu kılavuzun, herkes için ulaşılabilirliğin sağlanmasına yönelik yeni bir bakış açısı kazandırmasını, konuyla ilgili çalışan kişilere yararlı olmasını diler, emeği geçen kişilere teşekkür ederim.

Kentlerimizde sadece özürllüer için değil, tüm bireyler için mekânsal engeller bulunmaktadır. Kentsel mekânlarımızda engellilerin de rahat dolaşımını sağlayacak biçimde, yaşanabilirlik düzeyinin yükseltilmesi, bu mekânların erişilebilir ve kullanışlı olarak düzenlenmesi ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenle toplumsal ve fiziksel çevrenin düzenlenmesi, planlama ve tasarım aşamasından itibaren, tüm engelliler dahil, bütün insanların kullanım ve erişebilirlik gereksinimlerini karşılayacak biçimde, erişilebilir ve kullanışlı olarak düzenlenmelidir.

Ulaşılabilirlik; "Herkesin, bağımsız olarak istediği her yere ulaşabilmesi ve kullanabilmesi" biçiminde tanımlanabilmektedir.

Ulaşılabilirlik, temel bir insan hakkı olmasının yanında insanların sosyal ve ekonomik faaliyetlere katılmalarını sağlar ki, esasen yapıllı çevrenin amacı da budur.

Herkes yaşama, çalışma ve eğlenme konularında aynı hakka sahiptir. Yapılar, yollar, ulaşım araçları ve kentsel donatılardan özürllü-özürsüz herkes yararlanabilmelidir.

Engelsiz mekân düzenlemelerinin, yalnızca özürllülerin değil, aynı zamanda geçici olarak özürllü bulunanlar, yaşlılar, hamileler, bebek arabalılar, çocuklar gibi hareket kısıtlılığına sahip bireyler olarak tanımlanabilen kişilerin de ulaşılabilirliğine ve toplumsal hayata katılmalarına hizmet edeceği unutulmamalıdır.

Yaya yolu, kaldırım, rampa, merdiven, yaya geçidi, taşıt park yeri özürllülerin ulaşılabilirliğinin sağlanması için güvenli, serbest, konforlu, temiz, engelsiz, düzgün, yeterli genişliğe, eğime, yüzey kaplamasına, drenaja yönelik standartlara, kurallara uygun olmalıdır. Yaya kaldırımının genişliğine bağlı olarak, taşıt yolu ile kaldırım kenarına dikilecek ağaçlar, elektrik, trafik işaretleri direkleri ile süs bitkileri, çiçeklik/saksılar, yaya korkulukları, ilan panosu, aydınlatma vb. kent mobilyaları hiçbir şekilde engel teşkil etmeyecek şekilde düzenlenmeli, gerekli uyarılar kullanılmalıdır. Yaya geçitleri taşıt odaklı değil insan enerjisi kaybı odaklı olmalı, taşıt park yerleri özürllüler için yeterli sayıda ve uygun ölçülerde olmalıdır.

Oturma bankaları, aydınlatma lambaları, telefon kütübeleri, çöp kutuları, bitki kasaları, gazete büfeleri, halka açık tuvaletler, otobüs durakları ve işaret/bilgilendirme levhaları vb kent mobilyaları ile binaların güneşlikleri, şemsiyelikler, oturma yerleri, sanat eserleri, yapıtlar, yaya yolunda hareket yönünde engel teşkil

etmeyecek şekilde uygun yerde yerleştirilmeli ve işaretlendirilmeli ve standartlara uygun olmalıdır.

Binaların girişlerinde, bina içi yatay ve düşey dolaşım elemanlarında, bina içi mekânlara giriş çıkışlarda, tesisat ve cihazlarda özürliülerin ulaşabilmesi, sunulan hizmet ve eylemlerden tam yararlanabilmesi için gerekli önlemler alınmalı, standartlara ve kurallara göre hareket edilmelidir.

Tüm insanlar için kent mekânlarına erişebilirlik, bu anlamda kentsel mekânın engelsiz mekân olarak düzenlenmesini içerir. Öncelikle hareket yetisi ve/veya görmesi/işitmesi kısıtlı bireylerin bir mekândaki bağımsız erişimi fiziksel çevrenin bu anlamda düzenlenmiş olup olmaması ile ilgilidir.

Engelli bireyler için engellerden arındırılmış; engelsiz bir çevre bu bireylerin erişebilirliklerini olumlu etkilediği gibi, toplumsal yaşama katılmalarını da olumlu etkileyebilecektir. Kaldı ki kentsel mekânlarda engelsiz tasarımın uygulanması sadece engellileri değil, aynı zamanda yaşları küçük çocukları veya çocuklarıyla birlikte olan aileleri de aynı kapsamda olumlu etkileyecektir.

Ülkemizde özürliülerin yapıllı çevrede ulaşabilirliğinin sağlanması için çeşitli mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yerel yöntemlere özürliülerle ilgili görev ve sorumluluklar verilmiştir.

5378 sayılı "Özürliüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un geçici 2. maddesinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapıların, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel altyapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların özürliülerin erişebilirliğine uygun duruma getirileceği; geçici 3. maddesinde de, büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin, şehir içinde kendilerince sunulan veya denetimlerinde gerçekleştirilen toplu taşıma hizmetlerinin özürliülerin kullanımına uygunluğunu sağlayacağı hüküm altına alınmıştır. **Bu uygulamaların gerçekleştirilmesi için tanınan yedi yıllık süre 07/07/2012 tarihinde sona ermektedir**

İmar Mevzuatında Özürllü ve Ulaşılabilirlik

3194 sayılı İmar Kanunu ile fiziksel çevrenin özürllü için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda, Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standardına uyulması zorunluluğu getirilmiştir.

02.09.1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazete ile Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğine ve Otopark Yönetmeliğine, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğine, Sığınak Yönetmeliğine özürllü için ulaşılabilir ve yaşanabilir fiziksel çevre oluşturulmasına yönelik ek hükümler getirilmiştir. Yönetmeliklerle yapılarda, sığınakların yapımında, yol,

otopark, park, yaya bölgesi, meydan, kaldırım gibi açık alanlarda, bunların üzerindeki ulaşım ve haberleşme noktalarında, kent mobilyasının özürllülerin ulaşılabilirliğini sağlanması için ilgili mevzuat ve ilgili TSE standartlarına uyma, bunları uygulama ve gerekli önlemleri alma mecburiyeti getirilmiştir.

İmar mevzuatında atıf yapılan Türk Standartları Enstitüsü standartları; TS 9111: Özürllü ve Hareket Kısıtlı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri, TS 12576: Şehir İçi Yollar – Özürllü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemlerin Tasarım Kuralları'dır. Özürllü için yapılacak olan düzenlemelerde bu standartların kullanılması mecburidir.

Yapılarda Özürllüye Yönelik Tadilatlar

01.07.2005 tarihinde 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42 maddesinde;

- Özürllülerin yaşamı için zorunluluk göstermesi hâlinde, proje tadilinin kat maliklerinin en geç üç ay içerisinde yapacağı toplantıda görüşülerek sayı ve arsa payı çoğunluğu ile karara bağlanacağı,

- Toplantının bu süre içerisinde yapılamaması veya tadilat talebinin çoğunlukla kabul edilmemesi durumunda; ilgili kat malikinin talebi üzerine bina güvenliğinin tehlikeye sokulmadığını bildirir komisyon raporuna istinaden ilgili mercilerden alınacak tasdikli proje değişikliği veya krokiye göre inşaat, onarımının yapılacağı,

- İlgili mercilerin, tasdikli proje değişikliği veya kroki taleplerini en geç altı ay içinde sonuçlandıracağı hükümleri eklenmiştir.

634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42.maddesine dayanılarak hazırlanan ve "Yapılarda Özürllülerin Kullanımına Yönelik Proje Tadili Komisyonları Teşkilî, Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 22.04.2006 ve 26147 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmelik, yapılarda özürllülerin kullandığı ortak yerler ile bağımsız bölümlerinde, özürllülerin ulaşımı ve kullanımına uygun olmayan yapıların uygun şekilde getirilmesine yönelik proje değişiklik taleplerinin değerlendirilmesi için oluşturulacak komisyonun teşkilî, çalışma usul ve esasları ile özürllünün kullanımından sonraki sürece ilişkin hususları belirlemek amacıyla çıkarılmıştır.

1 KAMUSAL BİNALAR

Ulaşılabilirlik kapsamında resmi yapılar yanında, kamunun kullanımına açık tüm binalar kamusal binalar olarak ele alınmaktadır. Özürli bireylerin toplumsal yaşama katılımında bu binalara ulaşılabilirliklerinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Kamusal binaların düzenlenmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

- ✓ Resmi ve umumi binalarda bir kattan fazla olan yapılarda ulaşılabilirlik için özürli bireylerin kullanımına uygun standartlarda asansörün zorunlu tutulması, aynı zamanda bu asansörün acil durum asansörü (bkz. Yangın Yönetmeliği Madde 63) niteliğinde olması sağlanmalıdır.
- ✓ Eğitim kuruluşlarında özürli veya engelsiz tüm çocukların bir arada eğitim alabileceği bina tasarımlarının gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda, engel türleri ve gereksinimlere göre bir arada eğitim alabilecek grupların belirlenmesi ve düzenlemelerin bu anlayışla yapılması sosyal etkileşim açısından önem taşımaktadır. Eğitim yapılarının projelerinin bu açıdan yeniden gözden geçirilmesi zorunludur.
- ✓ Özürli çocukların, toplumla daha fazla bütünleşmesini sağlayabilmek için özürli olmayan çocuklarla birlikte yararlanabileceği kreşlerin yasalar çerçevesinde kurulması ve kurucu kuruluşlara destek olunması yararlı olacaktır. Kreşlerin yeşil alanlar yakınında kurulması ve kreşlerle birlikte spor faaliyetlerini içeren tesislerin oluşturulması özürli çocuklara oldukça önemli fırsatlar sağlayacaktır.
- ✓ Resmi binalar yanında kamusal kullanıma açık tüm binalarda, özür türüne göre kullandığı diğer yardımcı araç ve gereçler ile kullanabilecekleri, standartlara uygun rampa, asansör, tuvalet gibi olanakların sağlanması gereklidir.

Özürli bireylerin erişimi açısından sağlık kuruluşları kuşkusuz öncelik taşımaktadır. Bu yapılarda hastaların kullanacağı iç ve dış mekânların tümünde, özürli bireylerin ulaşılabilirliğini sağlayacak önlemler alınmalıdır.

1.1. Yer kaplaması

- ✓ Binalarda yer kaplaması sert, sabit ve kaymaz (ıslak/kuru) malzemelerden seçilmelidir. Yer kaplaması olarak seçilen malzeme tekerlekli sandalyenin hareketini zorlaştıracak derecede pürüzlü ve delikli yüzeye sahip olmamalıdır. Temizlik sırasında ıslanan kaplamanın, kullanıcıların (özellikle koltuk değneği, baston vb.) kaza geçirmesini önlemek için kaymaması gereklidir.
- ✓ Bazı malzemelerin özellikleri hava koşulları (yağmur, kar vb.), ısı, nem, kullanım yoğunluğu gibi dış etkenlerden dolayı değişiklik gösterebilir. Malzeme seçimi yapılırken bu etkenler de göz önüne alınarak mekânın kullanım amacına, bulunduğu yere, eğitime uygun malzemeler seçilmelidir.

2 OTOPARK ALANLARI

Özürllüler için tüm otopark yeri sayısının %5'i kadar yer ayrılmalıdır. Özürllü otoparkı bina girişine 30 m'den uzak olmamak üzere, mümkün olduğu kadar yakın, otomobile binecek ve inecek yeterli mekana imkan veren ve binaya erişimde güvenli bir yolla bütünleşik biçimde olmalıdır. Bu otoparklar uygun biçimde işaretlenerek, özürllüler için tahsis edilmelidir.

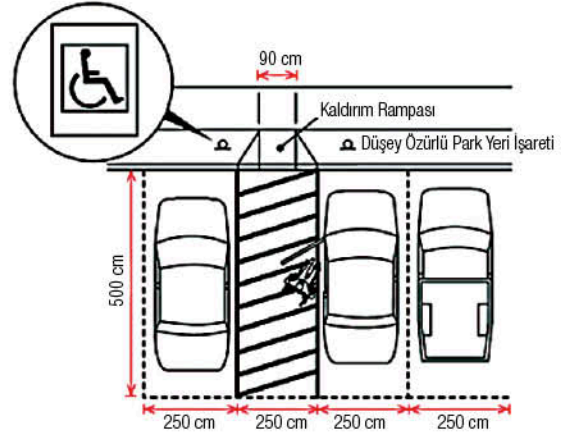
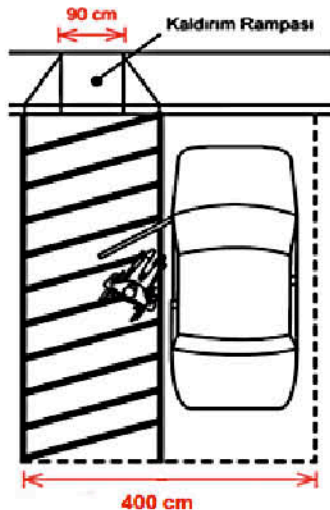
Otoparkın gece aydınlatması yeterli düzeyde olmalıdır. Otopark kar ve buz gibi hava koşullarından korunmuş ve imkan dahilindeyse üzeri kapalı olmalıdır. Birden fazla özürllü otopark yeri bulunuyorsa genişliği en az 250 cm olmalıdır. Aracın çevresinde kolayca manevra yapabilmek için otoparkın uzunluğu en az 600 cm olmalıdır. Tekerelekli sandalyeden araca kolayca geçişe imkan sağlamak üzere yandaki park yeri ile arasında 150 cm genişliğinde ve 600 cm boyunda araca paralel boş bir alan manevra alanı olarak ayrılmalıdır. Bu alan ile arabanın park ettiği yer arasında seviye farkı bulunuyorsa, eğim en fazla 1/50 olmalıdır.

2.1. Park Yerlerinin Boyutları

Özürllü için ayrılan otopark alanının yüksekliği net en az 250 cm olmalıdır. Van tipi araçların da park edebilmesini sağlamak için net en az 260 cm yükseklik tercih edilmelidir. Park etmiş araçtan yaya yoluna erişimde taşıtların arasından geçilmemeli, trafikle kesişme olmaksızın doğrudan erişime imkan sağlanmalıdır.

Özürllüler için ayrılmış tek park yeri varsa, genişliği en az 400 cm, uzunluğu 600 cm olmalıdır.

Tekerlekli sandalyeler için iki park yeri arasında 1.50 m genişliğinde bir erişim koridoru düzenlendiğinde park yeri genişliği 2.50 m olmalıdır.

2.2. Park Yerlerinde İşaretleme

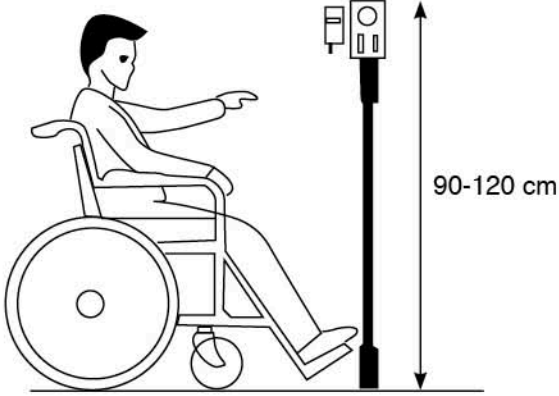
Genel otopark tesisinde özürllülerin park edebileceğini bildiren, görülebilir ve kolay okunabilen özürllü levhası ile otopark içinde özürllünün park edeceği yere kadar yön gösterici özürllü levhası bulunmalıdır. Açık otoparklarda, yerde özürllü park işareti, kapalı otoparklarda ise yerde, duvarda ve tavana asılı özürllü park işareti konmalıdır. Otoparkta kullanılan yol işaretleri geceleri ışıklandırılmalıdır. Otoparkın giriş ve çıkış alanları, yol kotu ile aynı veya en fazla %8'i geçmeyen rampa olmalı, zemin kaymayı önleyici ve giriş çıkışı belirleyen ayrı malzemelerle kaplanmalıdır.

Açık/kapalı otoparkların giriş/çıkış alanlarında araç trafiğini aksatmayacak şekilde, görülebilir yerlere özürllülerin de algılayacağı kent haritası, acil durum gibi bilgi panoları yerleştirilmelidir.

2.3. Taşıt Yolu Kenarında Park Yeri

Taşıt yolu üzerinde yaya kaldırımı kenarında araçların park etmelerine müsaade edilmiş ise, park yerinde özürllüler için de en az 1 tane olmak üzere yeterli sayıda elverişli park ve inme/binme yerleri ayrılmalıdır.

Özürülüler için ayrılmış park yerleri, özürülü işareti ile belirlenmelidir. Özürülü park işaretleri görüldür, okunur ve ışıklı olmalıdır. Kaymayı önleyen düz bir satıhla kaplanmış, üzerinde herhangi bir engel olmayan, yol seviyesinde inme/binme alanları olmalıdır. Park yeri bilet makinesi ve parkmetreler özürülülerin kullanabileceği yükseklikte 90 cm ile 120 cm arasında olmalıdır.

2.4. Açık Otoparklar

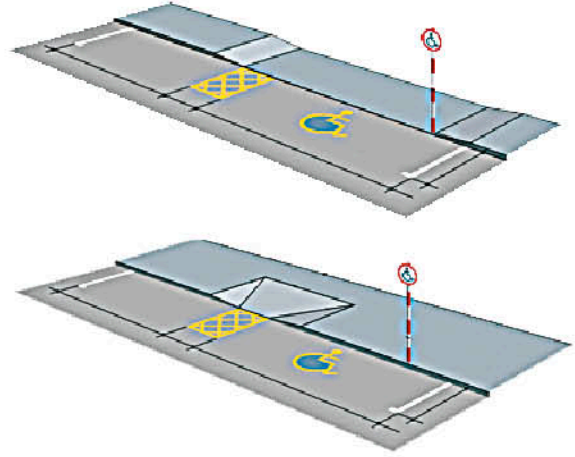
- ✓ Açık otopark yerlerinde aşağıdaki şartlar bulunmalıdır:
- ✓ Yanlış kullanımı engelleyen sembol veya trafik işareti açıklamaları,

Yol seviyesinde kaymayı önleyici malzemeyle düzgün kaplanmış ve üzerinde herhangi bir engel bulunmayan inme/binme alanı,

Yatay ve dikey yönlendirici işaretler, gereken yerlerde kaldırım rampası,

Özürülülere ayrılan park yerlerinin zemininde özürülülere ait park yeri işareti olmalıdır.

2.5. Kapalı Otoparklar

Kapalı otoparklarda aşağıdaki şartlar bulunmalıdır:

- ✓ Genişliği engellenmemiş yürüme yolu,
- ✓ Yanlış kullanımı engelleyen sembol veya trafik işareti açıklamaları,
- ✓ Özürülüler için otoparkta ayrılan park yerleri giriş/çıkışa ve özürülünün de kullanabileceği asansöre yakın,
- ✓ Özürülüler için ayrılan park yerlerini gösteren ve kolon, duvar ya da tavana asılmış özürülü yönlendirme okları,
- ✓ Yüksekliği (düzayak) engellenmemiş yürüme yolları,
- ✓ Giriş/çıkış alanları yan yana olan otoparklarda yanlış kullanıma engel olmak için sembol veya yazılı, ışıklı trafik işaretleri olmalıdır.

3 BİNA GİRİŞLERİ İÇİN TEMEL KURALLAR

- ✓ Tüm ticari, idari kamu binaları ile mesken binalarının ana girişleri yaya kaldırımından itibaren engelsiz olmalıdır.
- ✓ Tüm ticari ve kamu binalarının en az bir ana girişi özürllüer için kullanılabilir olmalıdır.
- ✓ Bina girişi kaygan olmayan sert malzemeden yapılmalı ve iyi aydınlatılmalıdır.
- ✓ Kamu ve ticari bina girişlerinin merdivenli olması halinde özürllüer için kullanılabileceği eğimde rampa yapılmalıdır.

Binalara girişler TS 9111'e uygun olmalıdır.

Bina girişleri, özürllüer için zemin seviyesinden doğrudan erişime uygun olmalıdır. Tekerlekli sandalye kullananlar için asıl girişin, binanın ana girişi olması arzulanır. Binalara eşiksiz girilebilmelidir. Giriş hollerinde tekerlekli sandalye için yeterli hareket alanı bulunmalıdır. Bu da genel olarak hiçbir çıkıntı ve kapı açılışı tarafından engellenmemiş 150 cm çapında bir dairedir.

Kamu ve ticari bina girişlerine basamaklı olarak, en fazla % 5 eğimli bir rampa ile ulaşılabilir. Binanın ana girişi, hiçbir şekilde tekerlekli sandalyenin girişine uygun değil ise, alternatif ulaşılabilir bir giriş yapılmalıdır. Kamu ve ticari bina girişlerinde özürllüer için kullanılacağı giriş ve çıkışlar uygun işaret veya sembolle belirtilmelidir. Bina girişlerindeki merdivenlerin ve rampaların her iki yanında mutlaka tirabzan ve küpeşte yer

almalıdır. Bina girişlerindeki rampaların başında ve sonunda farklı dokuda sahanlık bulunmalıdır. Rampa başlangıç ve bitiş sahanlıklarının boyutları 150 x 150 cm'den az olamaz. Rampa ve sahanlıklarla ilgili ölçü ve eğimler TS 9111'e uygun olmalıdır.

Yaya kaldırımından binalara doğrudan girişte, bina inşaat sınırı yaya yolu ile sınır teşkil ediyorsa, girişler düzayak olmalıdır.

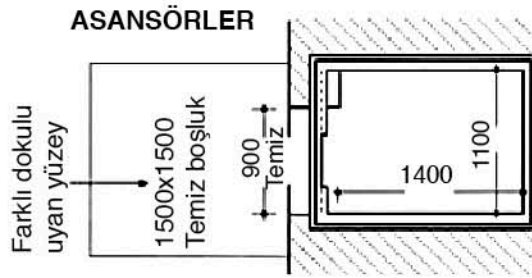

4 İÇ MEKÂN PLANLAMA

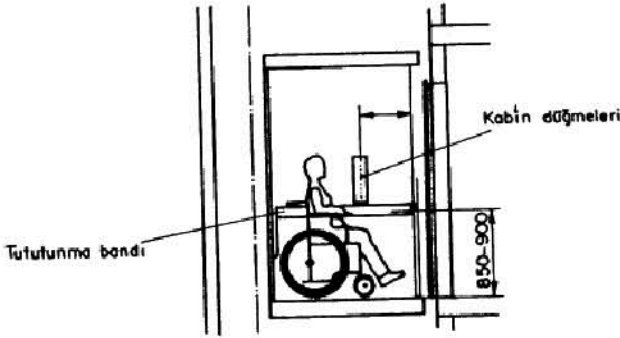
4.1. İç Mekânda Dikey Dolaşım

4.1.1. Asansörler

Asansör kabini tekerlekli sandalye kullananlar için, tekerlekli sandalye kabin içine girebilecek, kontrole erişmek için manevra yapabilecek şekilde olmalıdır. Kabin içinde yerden 85 cm-90 cm yükseklikte tutunma bantları olmalıdır. Asansörlerin özellikleri **TS EN 81-70** standardının gereklerine uygun olmalıdır.

ŞEKİL 6 - Asansör İç Boyutları

Kabin içinde telefon bulundurulması ve açılır-kapanır küçük bir oturma yeri bulunması tavsiye edilir. Asansörler ara katlara konulmamalıdır. Asansörün kapısına kadar basamaksız ve eşiksiz ulaşılabilir olmalıdır.

4.1.2. Merdivenler

Merdivenler asansör veya rampanın yanında ilave olarak bulunmalıdır. Görme engürlülerin kullandığı binalarda, merdivene yandan yaklaşılmasını sağlamak amacıyla merdiven yürüyüş istikametine dik olarak konmalıdır. Bu yapılamıyorsa, uygun malze-

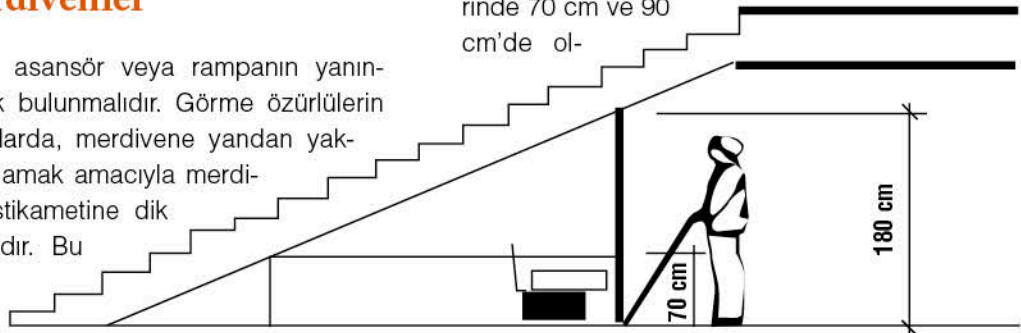
me ve donanımlarla merdiven başlangıcı çok iyi belirtilmelidir.

Merdivenlerde basamak genişliği 28-30 cm, basamak yüksekliği 15-16 cm olmalıdır. Görme engürlüler için bir kat merdiven basamaklarının alt ve üst basamaklarında veya sahanlıklar arasında veya her basamağın ön kenarında farklı işaret kullanılmalıdır. Uzun ve dik merdivenler 8-10 basamakta bir sahanlıkla kesilmelidir.

Basamaklar sert, kaymayan ve mat malzemelerden yapılmalı, doğal veya yapay olarak aydınlandığında yansıma veya parlama ile göz almamalıdır. Basamak uçları takılmayı engellemek için çıkıntılı olmamalıdır. Her bir basamak ucunda kaymayı önleyici detay veya şeritler uygulanmalıdır. Bu şeritler merdivenin rengiyle zıtlık oluşturacak şekilde, tercihan sarı olmalıdır.

Merdivenlerin ilk ve son basamağında ve sahanlıklarda görsel zıtlık sağlanmalıdır. Tercihan, 4 cm - 5 cm eninde görsel uyarı bandı her basamağın ucuna, merdiven genişliğinde yerleştirilmelidir. Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdivenin her sahanlığının, basamakların başladığı ve bittiği yerlerinde, merdiven genişliğince bulunmalıdır. Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdiven yönünde 60 cm uzunluğunda, ilk basamak başlamadan 30 cm önce bitecek (boşluk bırakacak) şekilde yerleştirilmelidir. Hissedilebilir uyarıcı yüzey basamakların alt ve üst taraflarında kullanıldığında, merdiven boşluğundaki ilk ve son basamakların görsel olarak algılanmasını azaltmamalıdır. Hissedilebilir uyarı yüzeylerinin diğer özellikleri hissedilebilir yüzey ilgili standardına uygun olmalıdır.

Küpeşteler kolayca kavranabilecek biçimde olmalıdır. Küpeşteler yere veya duvara emniyetle yük taşıyabilecek ve iletebilecek şekilde tutturulmalıdır. Korkuluk üzerinde 70 cm ve 90 cm'de ol-

mak üzere iki ayrı yükseklikte küpeşte yapılmalıdır.

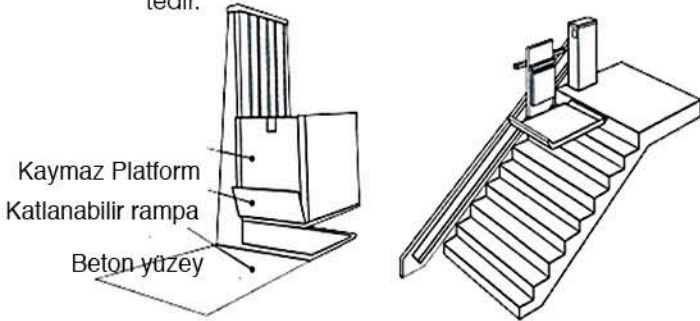
Küpeşteler kolayca tutulabilecek özellikle olmak üzere farklı şekillerde biçimlendirilebilir. Daha rahat kavranabilme açısından dairesel küpeşteler önerilir. Küpeştelerin çapı veya genişliği 32 mm - 40 mm arasında olmalıdır.

Düz kollu ve sahanlıklı merdivenler tercih edilir. Döner merdivenler geometrik belirsizlikten dolayı görme ve hareket engelli insanlar için tehlike oluşturabilir. Görme engelliler için tehlike oluşturması amacıyla merdiven atlarının belli yükseklikte kapatılması gerekmektedir.

Küpeşteler merdiven başlangıcından 30 cm önce başlamalı ve bitiminden itibaren en az 30 cm devam etmelidir. Korkuluk uzantısının ucu, yarım ay şeklinde aşağı doğru kıvrılmalıdır.

4.1.3. Merdiven Asansörü

Dikey ulaşımı sağlamada asansör yapılmasının imkânsız olduğu durumlarda kullanımı önerilen merdiven asansörlerinde olması gereken özellikler aşağıda belirtilmiştir. Bunların kullanılacağı iç ve dış merdivenler ve sahanlıkların, ulaşılabilir bir güzergâh üzerinde konumlandırılması, uygun işaretlemeler ile belirtilmesi ve yardım almadan hizmet verebilme yeterliliğinde olması gerekmektedir.

Binalara merdiven ve asansörlerin dışında merdiven basamakları üzerinde yer alan merdiven asansörü denilen bir sistem kurulabilir. Merdiven asansörü, var olan merdiven basamağının döşemesi üzerine oturtulması ile meydana getirilebilir. Merdiven asansörünün aşağı-yukarı hareketi küçük bir elektrikli motor, zincir veya güçlü bir halat yardımıyla sağlanabilir. Kullanımda dikkat edilecek husus; yer seçimi, başlangıç ve bitiş noktalarının belirlenmesi olmalıdır.

4.2. Zemin ve Duvar Yüzeyleri (İç ve Dış)

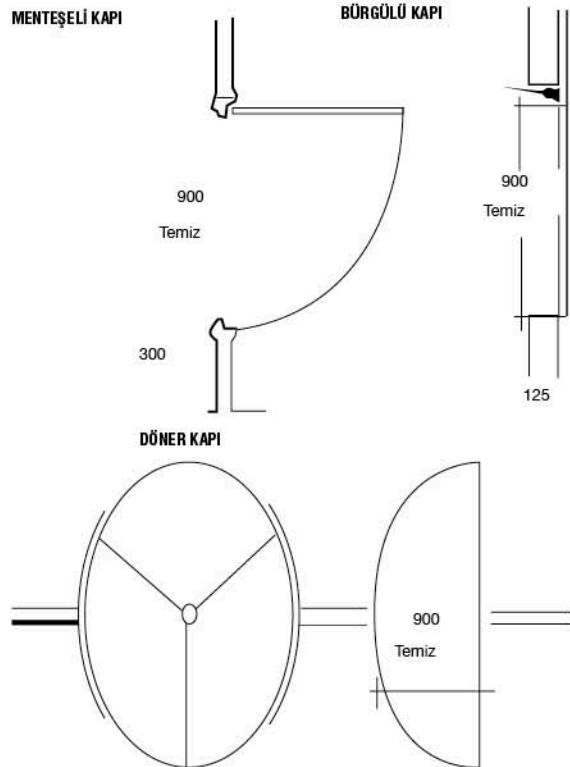
- Tavan, duvar ve zeminlerde göz kamaştırıcı parlaklıklardan kaçınılmalıdır.

- Döşemeleri karmaşık olmamalıdır.
- Islak veya kuruyken kaygan olmamalı, su, hava, vs. geçirmemelidir.
- Seviyelerde beklenmedik değişikliklerden kaçınılmalıdır.
- Alçak tavan ve ışıklandırma / renk / doku değişikliklerinde uyarılar konulmalıdır.
- Duvarlarda çıkıntılardan kaçınılmalıdır.

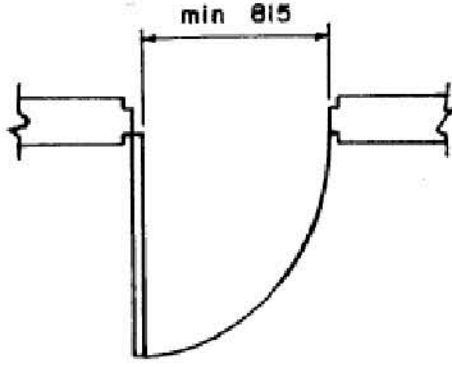
4.3. İşaretler ve Bilgi

Bina girişlerinde, asansörlerde, lavabolarda, özürülülere ayrılmış otomobil park alanlarında, binalarda özel servis olanaklarının bulunduğu yerlerde işaretlere yer verilmelidir. İşaret olmadığında, açık ve net ifadelerle durumu anlatan bilgi verilmelidir. İşaretler döşeme veya zemin yüzeyinden 120 cm - 160 cm arasındaki yükseklikte yer almalı, yanına yaklaşıldığında kısa mesafeden okunabilir olmalıdır. İşaretler yerden en az 220 cm yükseklikte olması gerekmektedir.

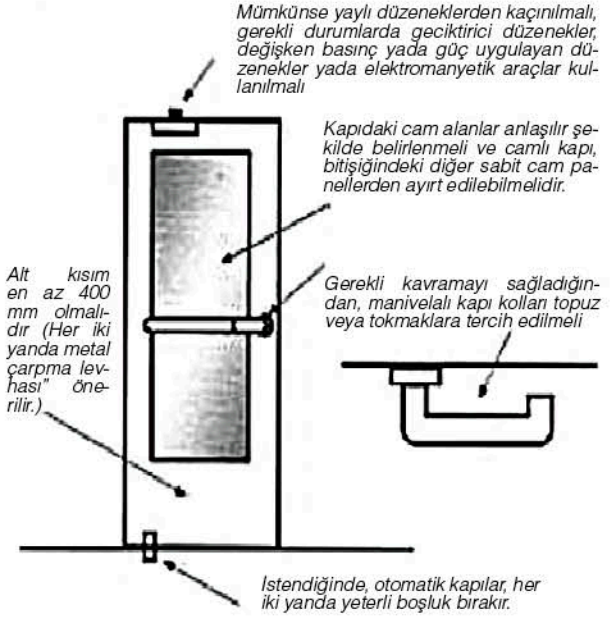
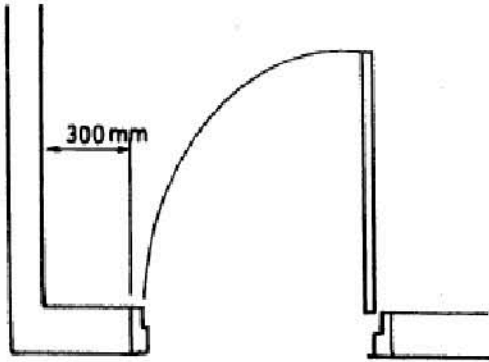
4.4. Kapılar

Kapıların, çeşitleri ne olursa olsun hepsinin en az 900 mm.lik temiz bir geçiş açıklığına sahip olmaları sağlanmalıdır. Kapı 90° açıldığında, kapı net genişliği iç kapılarda 90 cm'den, bağımsız bölüm kapılarında 100 cm'den az olmamalıdır. Kapı net yüksekliği en az 210 cm olmalıdır. Menteşeli kapılar en az 90 derece açılabilir.

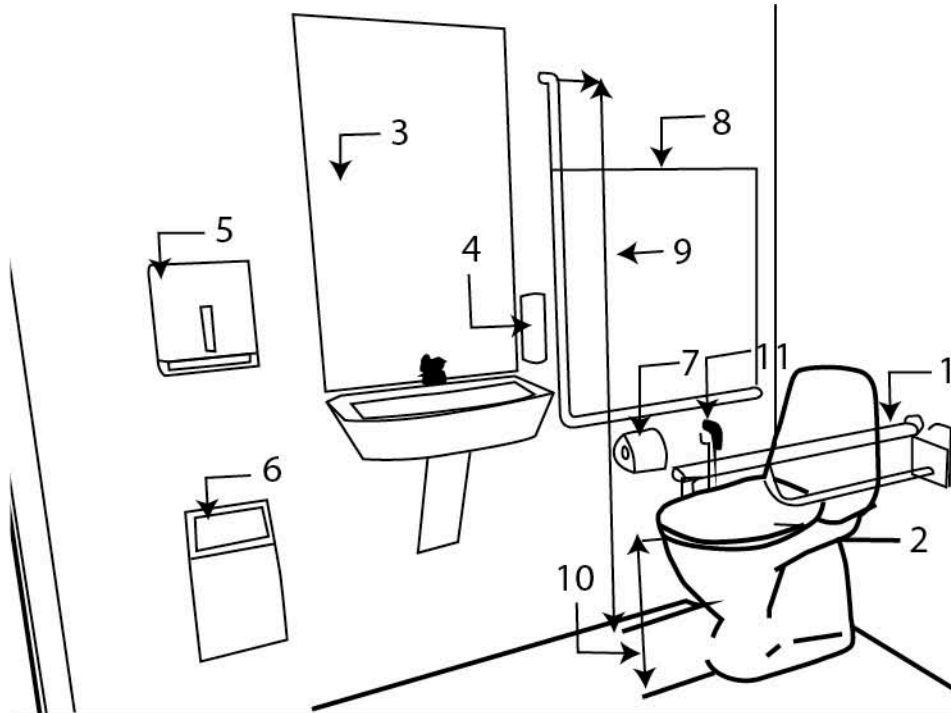
ŞEKİL 22b - Menteşeli Kapı

5. Tuvaletler ve Sıhhi Tesisat

Tuvaletler ulaşılabilir bir güzergahta yer almalıdır. Tuvaletlerde zemindeki minimum zemin yüzeyi sol taraftan veya sağ taraftan yaklaşıma göre düzenlenebilir. Kapı dışarı açılmak koşulu ile minimum net zemin yüzeyi genişlik ve derinlikleri, önden yaklaşımda (düz bir transfer için) 122 cm x 167,5 cm;

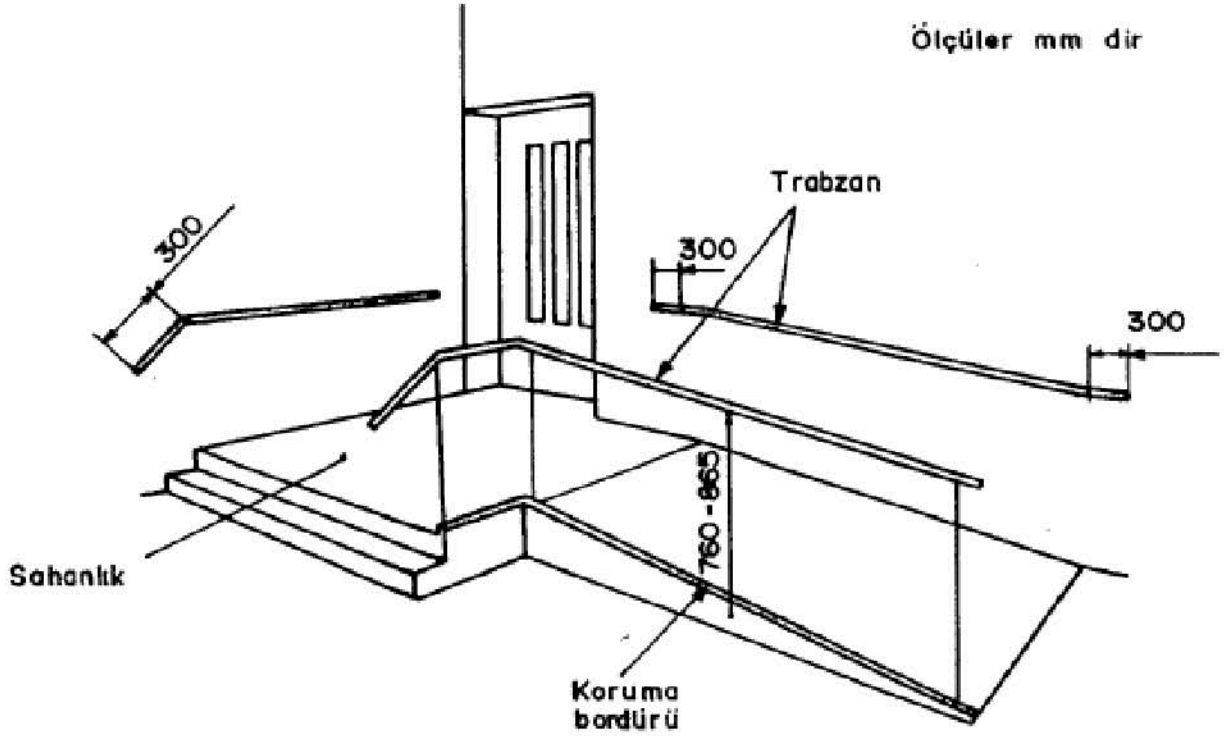
sağ yandan yaklaşımda (diyagonal bir transfer için) 122 cm x 142 cm ve hem ön hem sol yandan yaklaşımda (yan bir transfer için) 150 cm x 142 cm ölçülerinde olmalıdır. Klozet yerleştirilirken orta aksın yan duvardan uzaklığı en az 46 cm ve toplamda klozetin oturduğu yerin net genişliği en az 92 cm olacak biçimde düzenlenmelidir.

Açıklama

1- Katlanabilir tutunma çubuğu 2- Tutunma çubukları klozet yüksekliğinden 25-35 cm daha yukarıda olmalıdır. 3- Aynanın yerden yüksekliği en fazla 90 cm - aynanın en üst noktası en fazla 190 cm'de olmalıdır. 4-Sıvı sabunluğun yerden yüksekliği 80-110 cm. 5-Kağıt havluluk veya el kurutma makinası yerden yüksekliği 80-110 cm. 6- Çöp kutusu 7- Tuvalet kağıdı (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş) 8- En az 60 cm 9- En az 170 cm 10- En az 43 cm - en fazla 48 cm 11- Taharet musluğu (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)

5 RAMPALAR

- ✓ Hareket kısıtlılığı olan kişiler dahil tüm yayaların rahat edebileceği uygun bir eğimde olmalıdır.
- ✓ Yeterli genişlikte olmalıdır.
- ✓ Güvenli olmalıdır.
- ✓ Sürekliliğinin olması gerekir.

Yayaların yürüyüş güzergâhı üzerindeki yükseklik farklarını kolayca aşmaları için rampalardan faydalanılmalıdır. Kaldırımında, döşeme seviyesinden 1.3 cm'den daha fazla bir kot farkı varsa rampa yapılmalıdır. Rampalarda, tekerlekli sandalye kullanıcıları, bebek arabaları ve görme özürülülerin de rahat ve yorulmadan kullanabilmeleri için gerekli koşullar sağlanmalıdır.

5.1. Rampalarda Eğim

Yaya yolu güzergahında bulunan rampaların eğimi en fazla % 5 (1/20) olmalıdır. Rampa yatay uzunluğu 200 cm'den fazla ise veya rampa yüksekliği 15 cm'den fazla ise rampanın her iki tarafında korkuluk bulunmalıdır. Rampalar düz, sert, sabit ve kaymayı (ıslak/kuru) önleyici yüzeye sahip olmalı, üzerinde, başlangıç ve bitişinde drenaj ızgarası bulunmamalıdır.

Bordür rampaları, TS 12576'ya uygun kaldırımlara iniş ve çıkışlarda seviye farklarının giderilmesi için yapılan rampalardır. Bu rampalar kaldırım sınırları

içerisinde, taşıt yoluna taşmayacak şekilde tasarlanmalıdır. Bordür rampaları en az 90 cm genişliğinde, eğimi en fazla %8 (1/12) olmalıdır.

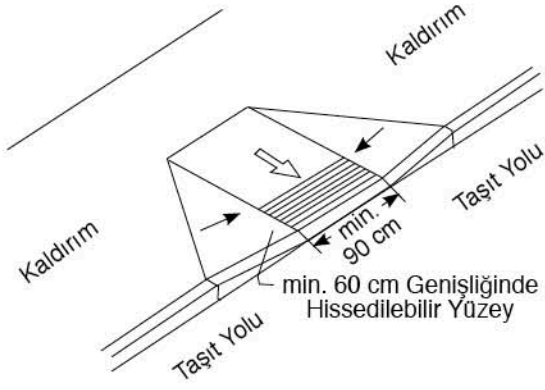
5.2. Bina giriş rampalarının eğimi

En fazla yükseklik	En fazla eğim
15 cm ve daha az	1:12 (% 8)
16 cm-50 cm arası	1:14 (% 7)
51 cm-100 cm arası	1:16 (% 6)
100 cm üzeri	1:20 (% 5)

Bina giriş rampalarının net genişliği en az 90 cm, tercihan 100 cm olmalıdır. Kamu kullanımına açık binalarda bu net genişlik en az 100 cm olmalıdır. Rampa yatay uzunluğu 200 cm'den fazla ise veya rampa yüksekliği 15 cm'den fazla ise rampanın her iki tarafında korkuluk bulunmalıdır. Rampalar düz, sert, sabit ve kaymayı önleyici (ıslak/kuru) yüzeye sahip olmalı, üzerinde, başlangıç ve bitişinde drenaj ızgarası bulunmamalıdır.

Kaldırım kenarlarında yapılacak rampaların eğimleri aşağıdaki gibi olmalıdır.

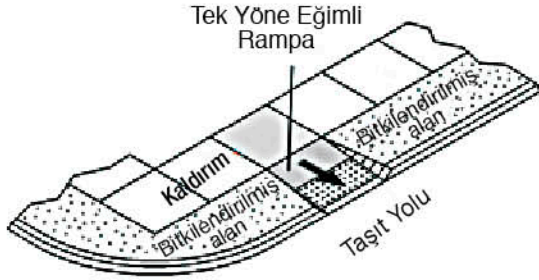
Üç yöne eğimli rampanın yapılamayacağı yerlerde, aşağıdaki gibi tek yöne eğimli rampa yapılmalıdır.

Şehir içi yollardaki mevcut olan kaldırımlarda rampa düzenlemesi yapılacağı zaman, eğer kaldırımın dar olmasından dolayı en fazla % 8 eğimde rampa yapılamıyorsa, yola paralel rampalar yapılmalıdır.

Kaldırım kenarlarında yapılacak rampaların genişliği en az 90 cm. olmalıdır.

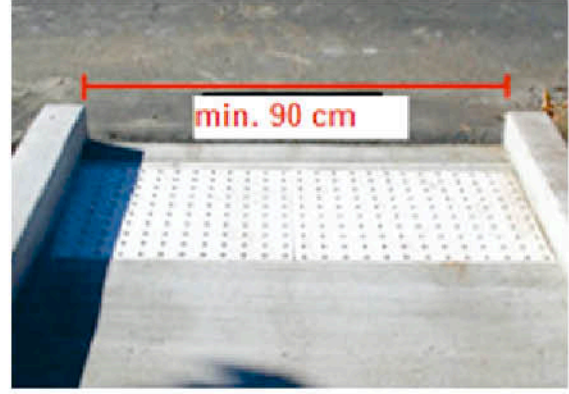
5.3. Rampalarda Yüzey Kaplaması

Görme özürlü yayaların rampaları güvenli şekilde kullanabilmeleri için rampaların başında ve sonundaki sahanlık alanlarına 150 cm uzunluğunda farklı dokuda malzeme döşenmelidir.

Rampaların yüzeyleri sert, stabil, kaymaz ve çok az pürüzlü malzeme ile kaplanmalıdır. Kaldırım kenarlarında yapılacak rampalarda, 60 cm genişliğinde hissedilebilir yüzeyler yapılmalıdır. Bu

yüzeylerin rengi, zemini oluşturan asıl malzemenin rengine kontrast olan bir renkten seçilmelidir.

Kaldırım kenarlarında yapılan rampaların yol ile birleştiği alanda, rögar, ızgara gibi altyapı elemanları bulunmamalıdır. Rampa yanında kullanılacak bitkilendirmelerde, yüzeyi kaygan hale getirmeyecek, meyve dökmeyen bitkiler seçilmelidir.

6 MERDİVENLER

6.1. Merdivenlerin Boyutları

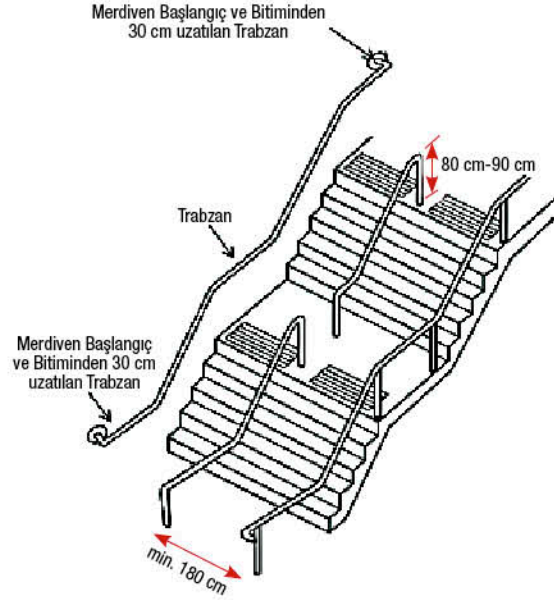
Dış mekânlarda yapılacak merdivenler TS 9111'e uygun olmalıdır. Merdivenler asansör veya rampanın yanında ilave olarak bulunmalıdır. Görme özürülülerin kullandığı binalarda, merdivene yandan yaklaşılmasını sağlamak amacıyla merdiven yürüyüş istikametine dik olarak konmalıdır. Bu yapılamıyorsa, uygun malzeme ve donanımlarla merdiven başlangıcı çok iyi belirtilmelidir.

Merdivenlerde basamak genişliği en az 28 cm, basamak yüksekliği 15-16 cm olmalıdır. Görme özürülüler için bir kat merdiven basamaklarının alt ve üst basamaklarında veya sahanlıklar arasında veya her basamağın ön kenarında farklı işaret kullanılmalıdır. Uzun ve dik merdivenler 8-10 basamakta bir sahanlıkla kesilmelidir.

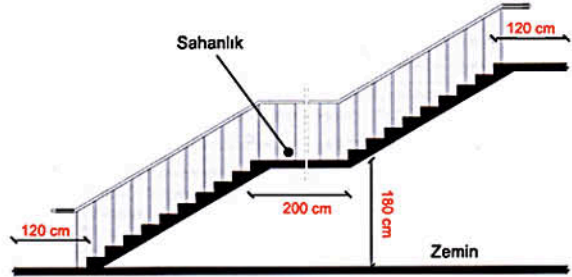
Basamaklar sert, kaymayan ve mat malzemelerden yapılmalı, doğal veya yapay olarak aydınlandığında yansıma veya parlama ile göz almamalıdır. Basamak uçları takılmayı engellemek için çıkıntılı olmamalıdır. Her bir basamak ucunda kaymayı önleyici detay veya şeritler uygulanmalıdır. Bu şeritler merdivenin rengiyle zıtlık oluşturacak şekilde, tercihan sarı olmalıdır.

Merdivenlerin ilk ve son basamağında ve sahanlıklarda görsel zıtlık sağlanmalıdır. Tercihan, 4 cm - 5 cm eninde görsel uyarı bandı her basamağın ucuna, merdiven genişliğinde yerleştirilmelidir. Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdivenin her sahanlığının, basamakların başladığı ve bittiği yerlerinde, merdiven genişliğince bulunmalıdır. Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdiven yönünde 60 cm uzunluğunda, ilk basamak başlamadan 30 cm önce bitecek (boşluk bırakacak) şekilde yerleştirilmelidir. Hissedilebilir uyarıcı yüzey basamakların alt ve üst taraflarında kullanıldığında, merdiven boşluğundaki ilk ve son basamakların görsel olarak algılanmasını azaltmamalıdır. Hissedilebilir uyarı yüzeylerinin diğer özellikleri hissedilebilir yüzey ilgili standardına uygun olmalıdır.

Küpeşteler kolayca kavranabilecek biçimde olmalıdır. Küpeşteler yere veya duvara emniyetle yük taşıyabilecek ve iletebilecek şekilde tutturulmalıdır. Korkuluk üzerinde 70 cm ve 90 cm'de olmak üzere iki ayrı yükseklikte küpeşte yapılmalıdır.

Küpeşteler kolayca tutulabilecek özellikte olmak üzere farklı şekillerde biçimlendirilebilir. Daha rahat kavranabilme açısından dairesel küpeşteler önerilir. Küpeştelerin çapı veya genişliği 32 mm - 40 mm arasında olmalıdır.

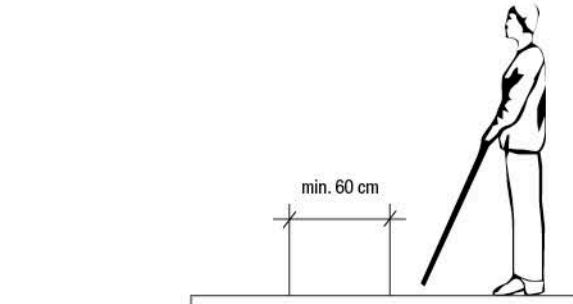

Aynı yönde devam eden merdivenli yollarda; 8-10 basamakta bir sahanlık yapılmalıdır.

Ortak merdiven ve sahanlık genişlikleri konut yapılarında 120 cm'den, diğer yapılarda 150 cm'den az olamaz. Merdiven başlangıç ve bitiş sahanlıklarının uzunlukları 150 cm'den, genişliği merdiven genişliğinden az olamaz.

6.2. Merdivenlerde Yüzey Kaplaması

Görme özürülü kişilerin merdivenleri bulabilmeleri ve algılayabilmeleri için hissedilebilir uyarıcı yüzeylerden faydalanılmalıdır. Hissedilebilir yüzey, ilk basamaktan hemen önce, sahanlıklarda ve merdiven bitiminde merdiven genişliği kadar boşluktan sonra yer almalıdır.

Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdivenin her sahanlığının, basamakların başladığı ve bittiği yerlerinde, merdiven genişliğince bulunmalıdır. Hissedilebilir uyarıcı yüzey, merdiven yönünde 60 cm uzunluğunda, ilk basamak başlamadan 30 cm önce bitecek (boşluk bırakacak) şekilde yerleştirilmelidir. Hissedilebilir uyarıcı yüzey basamakların alt ve üst taraflarında kullanıldığında, merdiven boşluğundaki ilk ve son basamakların görsel olarak algılanmasını azaltmamalıdır. Hissedilebilir uyarıcı yüzeylerin diğer özellikleri hissedilebilir yüzey ilgili standardına uygun olmalıdır.

7. Kentsel Mobilyalar

7.1. Halka Açık Telefon Kulübeleri

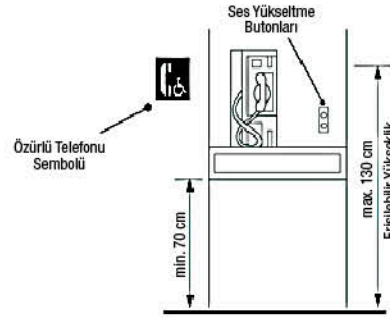
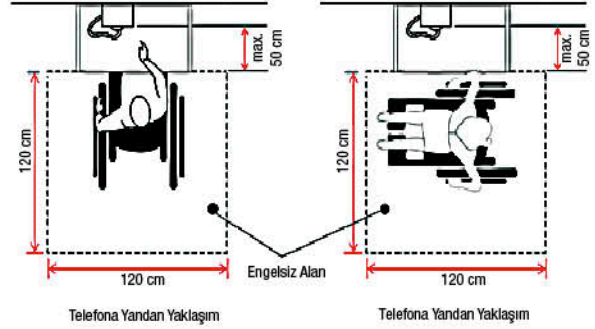

Halka açık olarak yapılmış olan açık veya kapalı telefon kulübelerinden en az biri özürülülerin kullanımına uygun olarak düzenlenmelidir. Telefon kulübeleri önünde paralel ya da düz yaklaşım için en az 150 cm x 150 cm boş, engelsiz alan bulunmalıdır.

Şehir merkezinde halka açık telefon kulübelerinin bulunduğu yerlerde, eğer uygun yer var ise, yaya trafiğine engel olmayacak şekilde özürülü ve yaşlılar için dinlenme bankları konmalıdır.

Özürülüler için tesis edilen açık veya kapalı telefon kulübeleri yaya trafiğini aksatmadan, kolayca görülebilir ve ulaşılabilir yerde olmalıdır.

Telefon kulübelerinde,

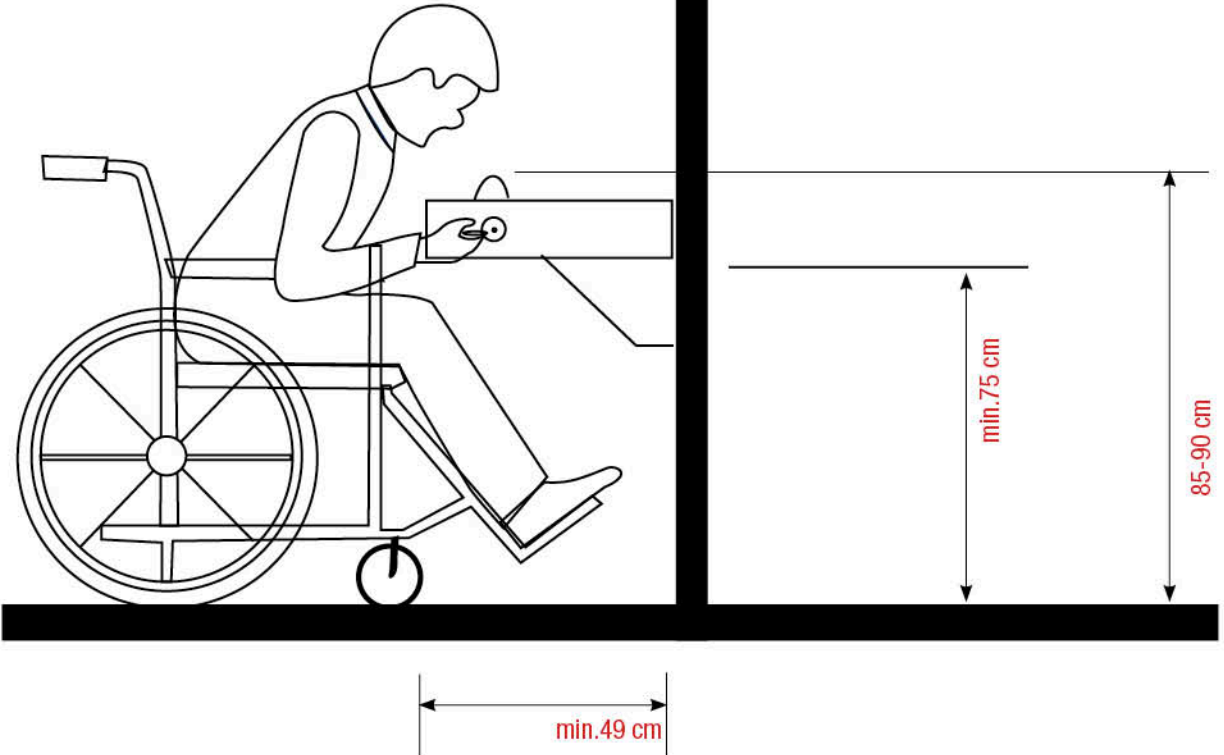
- ✓ Görme özürülülerin kullanabileceği özellikte kabartma harf veya rakamlı telefon aparatı,
- ✓ Ağır işitenler için frekans yükseltici ses düğmesi,
- ✓ Kapısı dışa açılan telefon kabininde, tekerlekli sandalyeli özürülülerin kullanabileceği yeterli alan,
- ✓ Erişilebilir yükseklikte ve en az 75cm uzunluğunda kablosu olan telefon aparatı,
- ✓ Özürülüler için açılır kapanır oturma yeri,
- ✓ Telefon aparatı önünde bozuk para veya telefon

rehberi koyulacak büyüklükte raf,
Okuma seviyesinde uygun ve engellenmemiş,
okunaklı bilgilendirme, olmalıdır.

7.2. Çöp Kutuları

Çöp kutuları, yaralanmalara neden olmayacak malzemelerden seçilmeli, kontrast renkli ve tek

elle kullanılabilir şekilde kapaklı olmalıdır.

Çöp kutuları yaya hareketine engel olmayacak şekilde yaya kaldırımı kenarında bordür taşına en az 40 cm uzaklığında ve en az 90 cm, en çok 120 cm yüksekliğe monte edilmelidir.

7.3. Çeşmeler

Çeşmelerin su içilecek bölümlerinin yükseklikleri 85 cm ile 90 cm arasında olmalıdır.

Çeşmelerin altları, tekerlekli sandalye girebilecek şekilde, min. 75 cm yüksekliğinde, min. 49 cm derinliğinde olmalıdır.

İŞARET VE İŞARETLEMELER

Şehir içindeki yollarda oluşturulacak işaretler, karayolları trafik standartlarına uygun olarak yapılmalıdır. Bu işaretler temel olarak;

- ✓ Bilgilendirme,
- ✓ Yönlendirme,

Uyarı, amaçlı olarak kaldırım, yaya geçidi, rampa ve merdivenler, park alanları, durak, indirme/bindirme gibi alanlarda yatay veya düşey olarak düzenlenir.

7.1. İşaret ve işaretlemelerde temel kurallar

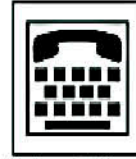
- ✓ Basit ve okunaklı olmalıdır.
- ✓ Kolay anlaşılabilir ve uzaktan görülebilir olmalıdır.
- ✓ Yeterli düzeyde aydınlatılmış olmalıdır.
- ✓ Görme ve işitme engellilerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olmalıdır.
- ✓ İşaret direkleri ve levhaları yayaların hareketini engelleyici olmamalı, direk üzerindeki işaretler görülebilir ve yönlendirici olmalıdır.

İşaret ve işaretlemeler uluslararası standartlara uygun renkte (TS 7248 ISO 3864) emniyet ve güvenlik için yeşil/beyaz, uyarı/tehlike riski için sarı/siyah, yasaklama, durma, tehlike ve acil için kırmızı/beyaz, acil bilgilendirme için mavi/beyaz renkte olmalıdır. Yaya ve taşıt yollarında yapılan bakım ve onarım işlerinde engellileri önceden uyaracak şekilde TS 12254'e uygun olarak işaretleme yapılmalıdır.

7.2. Engellilere ait işaretler ve pikdogramlar

Uluslararası Engelli İşareti

Uluslararası TTY İşareti (Text Telefon)

Uluslararası İşitme Engelli İşareti

Ses Kontrollü Telefon

Görme Engelli İşareti

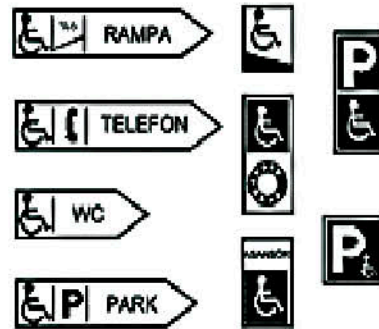
Yürüme Engelli İşareti

Kılavuz Köpekler Girebilir İşareti

Engelliler için uluslararası engelli işareti kullanılmalı, bu işarete bağlı olarak tehlike, uyarı, bilgi ve durak/park etme gibi diğer işaretler uygulanmalıdır.

7.3. Bilgilendirme İşaretleri

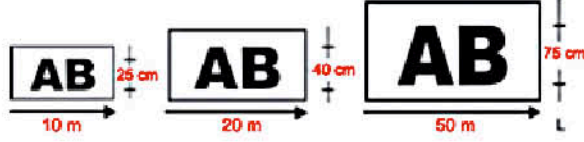
Bilgilendirme işaretleri; görme, duyma ya da dokunma yoluyla bilginin verilmesinde kullanılan yazı ve sembollerdir.

İşaretler üzerinde yer alan bilginin yerden yüksekliği; uzun/kısa boylu ve bunların arasındaki kişiler için açık bir görüş hattı olacak şekilde düzenlenmelidir.

Görme açısı içinde okuma uzaklığı ve yazı bü-

yüklüğü aşağıda verilen değerlere uymalıdır.

Bilgilendirme işaret ve sembollerinin kolay anlaşılması için standart renkler kullanılmalıdır. Bu renklerden; emniyet için yeşil-beyaz, uyarı/tehlike riski için sarı-siyah, yasaklama, durma, tehlike ve acil için kırmızı/beyaz, bilgilendirme için mavi/beyaz renkler kullanılmalıdır.

Metin ve semboller zemin ile zıt renkte olmalıdır. Sembollerde, harf yerine resim kullanılmalıdır. Görme özürülüler için bilgilendirme işaretleri sesli veya kabartmalı veya iri puntolu değildir. Bilgilendirme sembolleri ve sergileme göz seviyesinde olmalıdır.

Sembollerin tasarımı mümkün olduğunca basit olmalı ve mesajın anlamı ile doğrudan ilgili olmayan ayrıntılara yer verilmemelidir.

7.4. Yönlendirme İşaretleri

Görme özürülüler, yaya yolunda özellikle geniş alanlarda kendilerini yönlendirmekte zorluk çektiklerinden kesiksiz kaldırımlar ve yükseltilmiş engelsiz kenarlar, görme özürülülere yol gösterici olmasına rağmen tekerlekli sandalyeli özürülüler

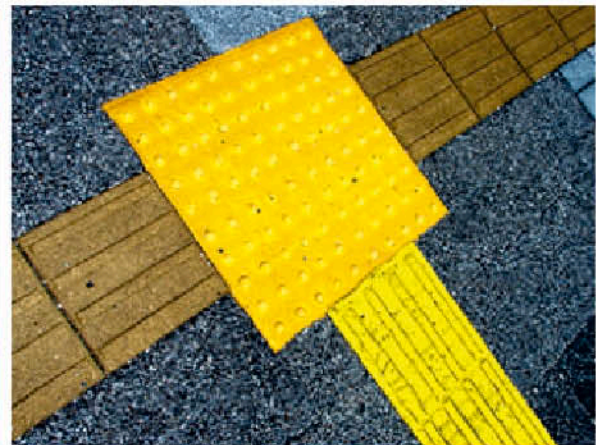
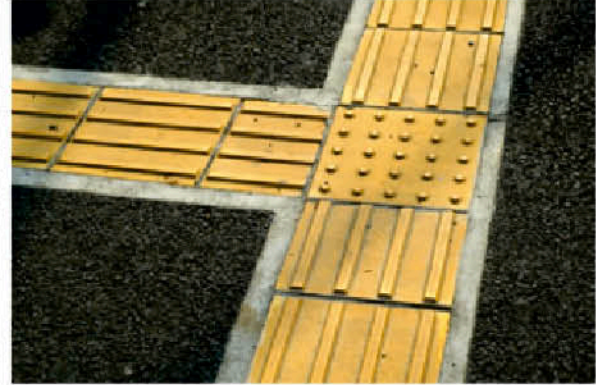
için sakıncalı düzenleme olduğundan, her özürülü grubu için yaya yolunda ortak kullanılabilir yönlendirme ve uyarma düzenlemesi yapılmalıdır.

Yaya kaldırımlarında görme özürülülerini yönlendirmek için yürüme şeridi yapılmalıdır. Bu şerit, yol kaplamasından farklı ve 40-60 cm genişliğinde ayrı dokuda olmalıdır. Ayrıca, bastonla algılanabilecek şekilde, yön gösteren beton/taş plak malzemesi ile kaplanmış olmalıdır.

Yaya yolu kaplamaları, renkli ve yönlendirici beton taş plaklardan olmalıdır. Renkli yüzeyi düz beton/taş plakalarla estetik bir şekilde kaplanmalı, bu kaplama için ayrı renkte yönlendirici karo taş plakalar yerleştirilmelidir. Bu taşların derz aralıkları yürümeyi rahatsız edici olmamalı ve taş plakaların arasındaki kot farkı 0,5 cm.yi geçmemelidir.

Kavşaklardaki kaldırımlar, özürülülerin rahatça ve engellenmeden yönlenebilmeleri için kavşak köşe taşı ve emniyet şeridi içindeki koruyucu (0,90 cm yüksekliğinde) babalarla belirlenmelidir.

Farklı özürülü grupları için; ses, renk, aydınlatma, malzeme ve doku yapısı değiştirilerek yaya yolunda yönlendirme yapılmalıdır.

BİNALAR İÇİN TESPİT FORMU			
TESPİT YAPILAN YERİN ADRESİ:	İL:	İLÇE:	ADRES:
FORMU DOLDURAN KİŞİNİN BİLGİLERİ:	ADI:	SOYADI:	MESLEK/UNVAN:

1. AÇIKLAMA

Bilindiği üzere ulaşılabilirlik konusunda gerekli çözümlerin üretilebilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarına bir bütünlük ve plan çerçevesinde başlamalarının sağlanması ve ülke çapında konuya ilişkin bilinç ve duyarlılık oluşturulması amacıyla, "2010 Yılı Herkes İçin Ulaşılabilirlik Eylem Yılı" ilan edilmiştir. Eylem Yılı kapsamında hazırlanan Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Eylem Planı, Yüksek Planlama Kurulu'nun 25.10.2010 tarihinde 2010/35 sayılı Kararı ile kabul edilmiş ve 12 Kasım 2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülen Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı, Mevzuat Düzenlemeleri, Toplumsal Bilinçlendirme ve Uygulamalar eksenleri altında yer alan 8 öncelik ve 19 tedbirden oluşmaktadır.

Binalar Tespit Formu, mevcut yapı çevrenin ve burada sunulan hizmetlerin ulaşılabilir hale getirilmesi için var olan engellerin tespit edilebilmesi ve daha sonra gerekli iyileştirme çalışmalarının planlanabilmesi amacıyla, Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı'nın 'C2. Ulaşılabilir Uygulamaların Teknik Açısından Niteliğinin Geliştirilmesi Önceliği', 'C.2.2. Mevcut yapı çevre ve hizmetlerin ulaşılabilirlik düzeyi belirlenecektir.' Tedbiri kapsamında düzenlenmiştir.

1.1. TESPİT FORMUNUN DOLDURULMASI

Binalar Tespit Formu; Bina Girişleri, İç Kapılar, Pencere, Tuvaletler, Bina İçi Yatay Dolaşım, Bina İçi Dikey Dolaşım, Yönlendirme ve İşaretlemeler, Acil Durum ve Bina Tesisatı ve Kapalı Otoparklar ana başlıkları ve alt başlıklardaki sorulardan oluşmaktadır. Formun, teknik terimler kullanılarak hazırlandığı ve ölçüm ve hesaplamalar gerektirdiği için (mümkün olduğunca) teknik elemanlar tarafından doldurulması gerekmektedir.

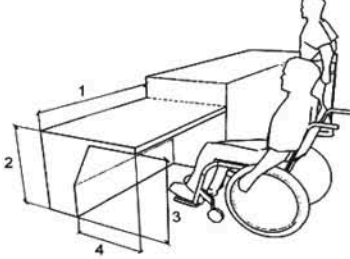
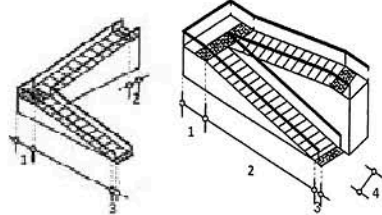
Tespit yapılırken aynı bölümün birkaç defa doldurulması gerekebilir. Örneğin; asansörler, rampalar, kapılar, tuvaletler gibi bölümlerin daha fazla sayıda doldurulması ve bölümlerin yeterli sayıda çıktılarının alınması gerekecektir. Formdaki her sorunun / bölümün cevaplanması zorunlu değildir. Örneğin; bina girişinde döner kapı yoksa 7.soru, binada kapalı otopark yoksa "10. Kapalı Otoparklar" bölümündeki sorular cevaplanmayacaktır. Tespit Formunu doldurmaya başlamadan önce yanınızda not defteri, tükenmez ya da kurşun kalem ve şerit metre bulundurunuz. Ölçümleri gerekli teknik malzeme kullanarak yapınız.

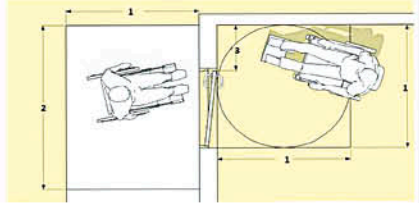
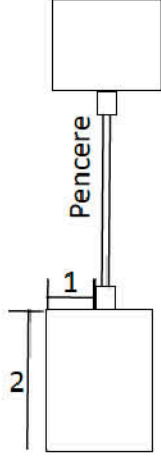
Tespit yapılan yerin adresini ve formu dolduran kişinin bilgilerini formdaki ilgili yerlere yazmayı unutmayınız.

Tespit formları "evet" yanıtı verilmesi durumunda soruya konu olan kullanımın "ulaşılabilir" olduğunu gösterecek şekilde hazırlanmıştır. Ancak soruya "hayır" yanıtı veriliyorsa, soruya konu olan bu kullanımın ulaşılabilir hale getirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. "Tespit formu sütunlarına "açıklama" ve "bütçe" için iki sütun daha eklenerek alınması gereken notlar ve yapılması gereken iyileştirme / inşaat çalışması için gerekli maliyet yazılarak çalışmaya kolaylığı sağlanabilir.

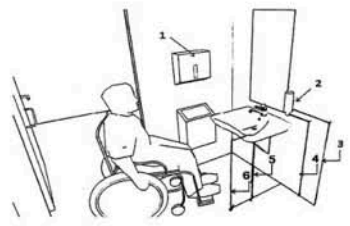
Doldurduğunuz Tespit Formunu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü web sitesine girip orada bulunan online veri girişi sayfasına bilgileri giriniz

2. BİNA GİRİŞLERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
1	1 Bina girişleri düzayak mıdır?(kabul edilebilir seviye farkı ± 0.6 cm'dir.)			
2	2 Bina girişlerindeki paspasların üst yüzeyleri zeminle aynı seviyede midir?			
3	3 Bina girişleri iyi aydınlatılmış mıdır?			
4	4 Ana girişte ulaşılabilirlik sağlanamıyorsa, alternatif ulaşılabilir giriş var mıdır? (Cevabınız "hayır" ise 6. soruya geçiniz.			
5	5 Alternatif ulaşılabilir güzergah ve girişler işaretlerle gösterilmiş midir?			
6	6 Ana giriş kapısının ve/veya alternatif ulaşılabilir girişi sağlayan kapının temiz geçiş genişliği en az 100 cm midir			
7	7 Ana girişte ya da alternatif ulaşılabilir girişte döner kapı kullanılıyorsa yanında temiz geçiş genişliği en az 100 cm olan ulaşılabilir ikinci bir kapı var mıdır			

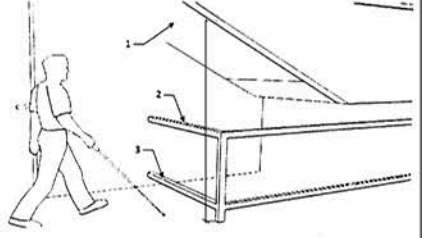
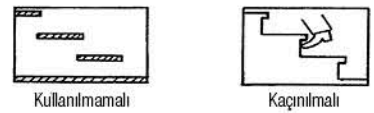
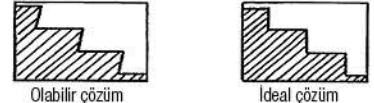
8	Bina giriş kapılarında büyük cam yüzeyler varsa yerden 130 cm - 140 cm yükseklikte birinci düzey ve 90 cm - 100 cm yükseklikte ikinci düzey, 7.5 cm genişliğinde uyarıcı renkli bir bant var mıdır			
9	9 Giriş kapıları fazla kuvvet gerektirmeden kolay açılabilen midir?(en fazla 37.8 N'luk kuvvet)			
10	Bina girişlerindeki çiçeklik, tabela, çöp kutusu vb. nesnelere geçişe engel oluşturmayacak şekilde yerleştirilmiş midir?			
11	Kapı açık durumdayken bina girişi önünde en az 150 cm x 150 cm lik temiz manevra alanı var mıdır?			
12	Girişte banko varsa en az bir adedi veya bir bölümü, en az 90 cm uzunluğunda, alt kotu yerden en az 75 cm, üst kotu yerden en fazla 86 cm yükseklikte ve en az 60 cm derinliğinde diz boşluğuna sahip midir ya da bu ölçülere göre ayarlanabilir nitelikte midir?			 <p>Açıklama 1- En az 90 cm 2- En fazla 86 cm 3- En az 75 cm 4- En az 49 cm</p>
2.1. RAMPALAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
13	Bina girişinde rampa var mıdır?			
14	Rampa eğimi %6'dan az mıdır?			
15	Rampanın temiz geçiş genişliği en az 90 cm midir?			
16	Rampa ve sahanlıkların duvar bulunmayan tarafında en az 5 cm yüksekliğinde koruma bordürü var mıdır?			
17	Rampa uzunluğu 9 m'den fazla ise veya rampa yön değiştiriyorsa en az 150 cm derinliğinde ara sahanlık var mıdır?			 <p>Açıklama (a) 1- 150 cm 2- 150 cm 3- 60 cm (hissedilebilir yüzey)</p> <p>Açıklama (b) 1- 150 cm 2- En fazla 900 cm 3- 60 cm (hissedilebilir yüzey) 4- En az 90 cm</p>
18	Bina ana giriş zemin döşemesinde ve rampa yüzeyinde ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzeme kullanılmış mıdır?			
19	Bina ana giriş zemin döşemesinde ve rampa yüzeyinde düz, sert, sabit malzeme kullanılmış mıdır?			
20	Rampanın her iki yanında 90 cm ve 70 cm yükseklikte iki ayrı kesintisiz küpeşte(tutamak) var mıdır?			
21	Küpeşte, rampanın başlangıcından 30 cm önce başlamakta ve bitiminden 30 cm sonra bitmekte midir?			

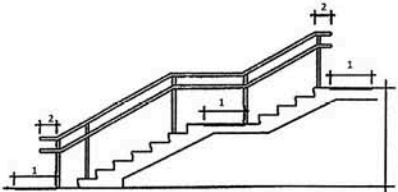
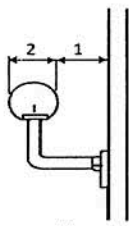

22	Rampanın bir veya iki tarafında duvar varsa, duvar ile küpeşte arasındaki mesafe en az 4 cm midir?			
23	Küpeşte kolayca kavranabilecek özellikte midir?(çap veya genişlik 32-40 mm)			
3. İÇ KAPILAR (Not: Tüm kapılar için ayrı ayrı değerlendirilecektir.)		EVET	HAYIR	ŞEKİL
24	Kapıların temiz geçiş genişliği en az 90 cm midir?			
25	Kapı kasaları bulunduğu duvar ile zıt renkte midir?			
26	Kapılarda büyük cam yüzeyler varsa, yerden 130-140 cm yükseklikte birinci düzey ve 90-100 cm yükseklikte ikinci düzey, en az 7,5 cm genişliğinde uyarıcı renkli bir bant var mıdır?			
27	Kapı kollarının zeminden yüksekliği 90-110 cm arasında mıdır?			
28	Kapı kolları el ile kavrama gerektirmeden de açılabilir nitelikte midir?			
29	Kapılar fazla kuvvet gerektirmeden kolay açılabilir midir?(en fazla 22,2 N'luk kuvvet)			
30	Kapılar eşiksiz midir?			
31	Kapı önlerinde yeterli manevra alanı var mıdır? (Bkz. Şekil)			 <p>Açıklama 1- 150 cm 2- 200 cm 3- 60 cm Kapı Önü Genişlikleri</p>
4. PENCERELER (Not: Tüm pencereler için değerlendirilecektir)		EVET	HAYIR	ŞEKİL
32	Görme özürülerin cama çarpmasını önlemek için pencerelerde 15-20 cm parapet genişliği var mıdır?			 <p>Açıklama 1. Parapet genişliği 15-20 cm 2. Parapet yüksekliği 80 cm</p>
33	Pencere altı parapet duvarı yerden en fazla 80 cm yükseklikte midir?			
34	Yere kadar olan pencerelerin önünde 90 cm yüksekliğe kadar koruyucu barlar var mıdır?			
35	Pencereler fazla kuvvet gerektirmeden kolay açılabilir midir?(en fazla 22,2 N'luk kuvvet)			
36	Pencere kollarının yerden yüksekliği 90-110 cm arasında mıdır?			

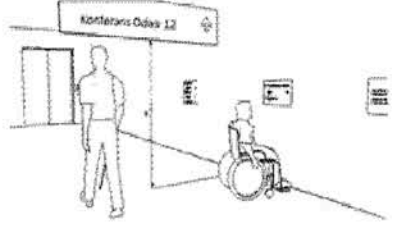

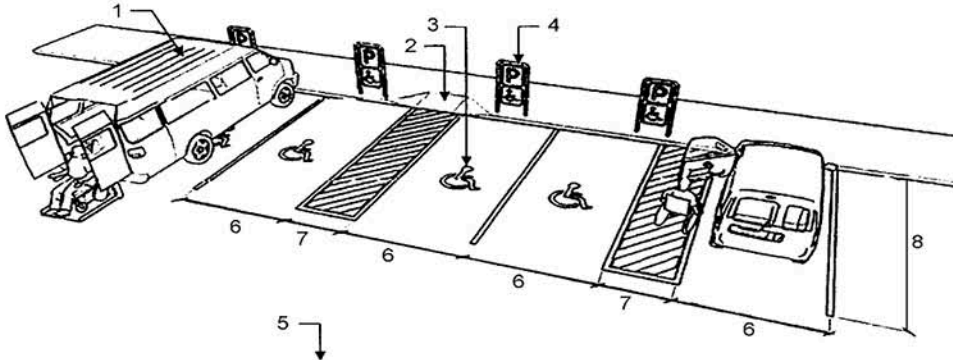
5. TUVALETLER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
37	Tuvaletlerin döşeme kaplamasında ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzeme kullanılmış mıdır?			
38	Sifon kolları yerden en fazla 112 cm yükseklikte midir?			
39	Sifon kolları tek elle ve kavrama gerektirmeden kullanılabilir nitelikte midir?			
40	Kağıt havluluk ve sabunlukların yerden yüksekliği 80-110 cm arasında mıdır?			
41	Musluklar el ile kavrama gerektirmeden açılıp kapanabilir nitelikte midir?			
42	Aynaların alt kenarının yerden yüksekliği en fazla 90 cm midir?			
43	Özürli tuvaleti genel tuvaletin içinde konumlandırılmışsa, lavaboların en az bir tanesi en fazla 86 cm yüksekliğinde mi ve altında 75 cm yüksekliğinde ve en az 20 cm derinliğinde diz boşluğu var mıdır?			 <p>Açıklama</p> <p>1- Kağıt havluluk veya el kurutma makinası yerden yüksekliği 80-110 cm.</p> <p>2- Sıvı sabunluk</p> <p>3- Sıvı sabunluğun yerden yüksekliği 80-110 cm.</p> <p>4- Aynanın yerden yüksekliği en fazla 90 cm.</p> <p>5- Döşeme üzerinden lavabonun alt yüzüne kadar en az 75 cm.</p> <p>6- Döşeme üzerinden lavabonun üst yüzüne kadar en az 86 cm.</p>
5.1. ÖZÜRLÜ TUVALETLERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
44	Yeterli sayıda ulaşılabılır özürli tuvaleti var mıdır? (işhane, büro, çarşı, pasaj, mağaza gibi binalarla, otel vb. binalarda en çok 25 kişiye; sinema, tiyatro gibi umumi binalarda ise en çok 50 kişiye bir tane olacak şekilde) (Cevabınız "hayır" ise 53. soruya geçiniz.)			
45	Tüm özürli tuvaletlerine engelsiz ulaşım sağlanıyor mu?			
46	Özürli tuvaletlerinin kapısı dışarı açılıyor mu?			
47	Özürli tuvalet kabinleri içinde tekerlekli sandalyeliler için en az 150 cm x 150 cm genişliğinde net manevra alanı var mıdır?			
48	Özürli tuvalet kabinleri içinde tekerlekli sandalyeliler için en az 150X150 cm genişliğinde net manevra alanı var mıdır?			
49	Klozetler yerden en az 43 cm, en fazla 48 cm yükseklikte midir?			

50	Klozetlerin her iki tarafında yerden 70-80 cm yükseklikte tutunma barları var mıdır?			
51	Duvar tarafında olmayan tutunma barları hareketli midir?			
52	Özürü tuvaletlerinde acil durum çağrı aparatı var mıdır?			
6. BİNA İÇİ YATAY DOLAŞIM		EVET	HAYIR	ŞEKİL
53	Tüm dolaşım alanları boyunca engellerden (çöp kutusu, su sebili, çay kahve makinası vb.) arındırılmış en az 110 cm geçiş genişliği var mıdır?			
54	Baş seviyesi üzerinde bulunan engeller yerden en az 220 cm yükseklikte midir?			
55	Tekerlekli sandalyeliler için sirkülasyon alanlarında belirli aralıklarla 150x150 cm'lik manevra alanları var mıdır?			
56	Zemin kaplamasında ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzeme kullanılmış mıdır?			
57	Tüm dolaşım alanlarında kolay hareket sağlayan düz, sert ve sabit malzeme kullanılmış mıdır?			
58	Dolaşımın sürekliliğini engelleyici kot farklılıkları giderilmiş midir?(kabul edilebilir seviye farkı $\pm 0,6$ cm'dir.)			
59	Kot farklılığını gidermek için rampa kullanılmışsa, bina girişleri bölümündeki rampalarla ilgili bütün kriterleri sağlamakta mıdır?			
60	Tüm dolaşım alanları iyi aydınlatılmış mıdır?			
61	İç mekanlardaki mobilya düzenlemeleri minimum geçiş genişliklerini(en az 90 cm) sağlayacak şekilde yapılmış mıdır?			
7. BİNA İÇİ DİKEY DOLAŞIM				
7.1. Asansörler (Binada asansör bulunmuyorsa 7.1. bölümünün doldurulması gerekmemektedir. Ancak birden fazla katlı binalarda katlara ulaşım için asansör vb. çözümlerin sağlanması gereklidir.)		EVET	HAYIR	ŞEKİL
62	Girişten asansörlere engelsiz ve kısa mesafede ulaşım sağlanmış mıdır?			
63	Ulaşılabilir asansörler herkese açık olan tüm katlara hizmet veriyor mu?			
64	Asansör kapısı bulunduğu duvar ile zıt renkte midir?			
65	Kabin önü ve kabin içinde yeterli aydınlatma sağlanmış mıdır?			
66	Asansör kapıları sensörlü ve otomatik midir?			
67	Kapıların temiz geçiş genişlikleri en az 90 cm midir?			
68	Kabin içi ve dışı kontrol düğmelerinin yerden yüksekliği 90-120 cm arasında mıdır?			
69	Kabin içi kontrol düğmelerinde kabartmalı ve Braille alfabeli rakam ve yazılar var mıdır?			
70	Kabin dışı çağrı düğmelerinde kabartmalı semboller kullanılmış mıdır?			
71	Asansör kapıları açıldığında kabin zemini, kat zemini ile aynı seviyede midir? (kabul edilebilir seviye farkı ± 1.3 cm'dir)			

72	Her katta asansör kapıları önünde en az 150 cm x 150 cm'lik bir alan bırakılmış mıdır?			
73	Kabin içinde ve dışında asansörün çağırıldığını ve kata geldiğini gösteren sesli ve görsel uyarı sistemleri var mıdır?			
74	Kabin içi net boyutları en az 120 cm x 150 cm midir?			
75	Kabin içinde, yerden 85 cm - 90 cm yükseklikte tutunma barları var mıdır?			
76	Kapıların açık kalma süresi en az 10 saniye midir?			
77	Kabinin zemini uygun malzemeyle kaplı mıdır?(parlak ve kaygan malzeme ya da halı olmamalı)			
78	Kabin içinde sesli ve görsel acil durum uyarı sistemi var mıdır?			
79	Acil durum uyarı düğmeleri kontrol panelinin en altında konumlandırılmış mıdır?			
80	Kabin dışı ve içi düğmelerin en küçük boyutu en az 19 mm midir?			
81	Asansörün hangi katta olduğunu gösteren göstergelerdeki kat numaralarının en küçük boyutu en az 63 mm midir?			
82	Rakam, yazı ve semboller buldukları zeminle zıt renkte midir?			
7.2. Merdivenler		EVET	HAYIR	ŞEKİL
83	Merdivenler görme engellileri korumak amacıyla yürüyüş istikametine dik olarak konumlandırılmış mıdır?			
84	Görme engellileri korumak amacıyla merdiven altı 220 cm yüksekliğe kadar kapatılmış mıdır?			 <p>Açıklama 1- En az 220 cm net yükseklik 2- Güvenlik korkuluğu 3- Bastonla hissedilebilir güvenlik korkuluğu</p>
85	Basamak genişliği en az 28 cm midir?			
86	Basamak yüksekliği en fazla 18 cm midir?			
87	Tüm basamaklar aynı genişlikte ve aynı yükseklikte midir?			
88	Rihtlar kapalı mıdır?			 <p>Kullanılmamalı Kaçınılmalı</p>
89	Basamak uçları çıkıntısız mıdır?			 <p>Olabilir çözüm İdeal çözüm</p>
90	Merdiven genişliği 300 cm den fazla ise ortaya küpeşte yapılmış mıdır?			
91	Merdiven basamaklarının ön kenarında algılamayı kolaylaştırıcı farklı renkte kaymaz şeritler kullanılmış mıdır?			

92	Merdiven yüzey kaplaması ıslak ve kuru durumda kaygan olmayan malzemeden yapılmış mıdır?			
93	Görme engelliler için merdiven başlangıç ve bitişlerinde merdiven genişliği boyunca ve basamak genişliği kadar boşluktan sonra uyarıcı hissedilebilir yüzey var mıdır?			 <p>Açıklama 1- 60 cm (Hissedilebilir uyarıcı yüzey) 2- 30 cm³ - Basamak genişliği kadar</p>
94	Merdivenlerde her 8-10 basamakta bir sahanlık yapılmış mıdır?			
95	Merdivenin her iki yanında ve ara sahanlıkta kesintisiz küpeşte(tutamak) var mıdır?			
96	Küpeşte, merdivenin başlangıcından 30 cm önce başlamakta ve bitiminden 30 cm sonra bitmekte midir?			
97	Merdivenin ve ara sahanlığın bir veya iki tarafında duvar varsa, duvar ile küpeşte arasındaki mesafe 4-6 cm midir?			
98	Küpeşte kolayca kavranabilecek özellikte midir?(çap veya genişlik 32-40 mm)			 <p>(a)</p> <p>Açıklama 1- en az 4 cm 2- 32-40 mm</p>
99	Merdiven döşeme kaplaması üzerinde 90 cm ve 70 cm yükseklikte küpeşte var mıdır?			
100	Küpeşteler yan duvarlarla zıt renkte midir?			
101	Trabzanlar ve küpeşteler dayanan bir kişinin vücut kütlelerini çekebilecek şekilde emniyetle tutturulmuş mudur?			
8.YÖNLENDİRME VE İŞARETLEMELER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
102	Kapı yanındaki işaretler zemin yüzeyinden en az 120 cm, en fazla 160 cm yükseklikte midir?			 <p>Açıklama Kapı işaretlerinin konumu 1- En fazla 160 cm 2- En az 120 cm</p>

103	Duvara dik veya tavana monte edilmiş levhalar zemin-den en az 220 cm yükseklikte midir?			 <p>Açıklama1- En az 220 cm</p>
104	Yazılar ve işaretler görüş mesafesine göre uygun büyüklükte midir? (Harf yüksekliği 15 mm den az olmamalı ve görüş mesafesindeki her metre için yazı büyüklüğü 20 mm - 30 mm arttırılmalıdır.)			
105	Yönlendirme işaretleri ve yazıları kolay görülebilmesi için yazıldığı zeminle zıt renklerde midir?			
106	İşaretler kolay algılanabilir ve anlaşılabilir nitelikte midir?			
107	Ana giriş holünde yönlendirme işaretleri bulunuyor mudur?			
108	Ana giriş holünde görme özürlüler için 120-160 cm arasındaki yükseklikte Braille yazılı ve kabartmalı bilgi-lendirme panosu var mıdır?			
109	Bina içinde görme özürlüleri yönlendirecek hissedilebilir yüzey (uyarıcı yüzey ve kılavuz iz) yapılmış mıdır?			
110	Özürlü tuvaletlerine yönlendirme sağlanmış mıdır?			 <p>Özürlü tuvaleti sembolleri</p>
111	Asansörlere ve merdivenlere yönlendirme sağlanmış mıdır?			
112	Otoparktan bina girişlerine yönlendirme var mıdır?			
113	Özürlü tuvaletleri hem tuvalet hem de kabin girişinde işaretlerle belirtilmiş midir?			
114	Tekerlekli sandalyeli kullanıcılar için bina içerisindeki rampalara yönlendirme yapılmış mıdır?			

9. ACIL DURUM VE BİNA TESİSATI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
115	Acil kaçışlar için kolayca farkedilebilir ışıklı yönlendirme işaretleri var mıdır?			
116	İşitilebilir ve görülebilir alarm var mıdır?			
117	Tehlikeli bölümlerin(vb.trafo, jeneratör) önüne 60-122 cm arasındaki yükseklikte uyarı levhası yerleştirilmiş midir?			
118	Binadaki tüm mekanlar iyi aydınlatılmış mıdır?			
119	Aydınlatma düğmelerinin(anahtarların) yerden yüksekliği 90-110 cm arasında mıdır?			
120	Aydınlatma düğmeleri(anahtarlar) çevirme gerektirmeden kullanılabilir mi?			
121	Prizler yerden en az 40 cm yükseklikte midir?			
10. KAPALI OTOPARKLAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
122	Otoparkta en az 1 tane olmak üzere, toplam park yerinin %5'i özürlü araçlarına ayrılmış mıdır?			
123	Özürülere ayrılan park yerleri bina girişine ve/veya asansör ve merdivenlere en yakın yerde konumlandırılmış mıdır?			
124	Otopark girişinden itibaren yerde ve kolon, duvar gibi yüzeylerde özürlü otoparkına yönlendirmeler yapılmış mıdır?			
125	Özürlü otopark alanları uygun boyutlarda mıdır?			 <p>Açıklama 1- Van tipi araçlarda en az toplam yükseklik 260 cm 2- Kaldırım rampası 3- Ulaşılabilirlik sembolü 4- Ulaşılabilirlik sembolü de içeren işaretleme 5- Düz ve sert yüzey 6- 250 cm 7- 150 cm8- 600 cm</p>
126	Otopark iyi aydınlatılmış mıdır?			

AAÇIK ALANLAR İÇİN TESPİT FORMU

TESPİT YAPILAN YERİN ADRESİ:	İL:	İLÇE:	ADRES:
FORMU DOLDURAN KİŞİNİN BİLGİLERİ:	ADI :	SOYADI:	MESLEK/UNVAN:
	GSM :		EMİL:

1. AÇIKLAMA

Bilindiği üzere ulaşılabirlik konusunda gerekli çözümlerin üretilebilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarına bir bütünlük ve plan çerçevesinde başlamalarının sağlanması ve ülke çapında konuya ilişkin bilinç ve duyarlılık oluşturulması amacıyla, "2010 Yılı Herkes İçin Ulaşılabirlik Eylem Yılı" ilan edilmiştir. Eylem Yılı kapsamında hazırlanan Ulaşılabirlik Stratejisi ve Eylem Planı, Yüksek Planlama Kurulu'nun 25.10.2010 tarihinde 2010/35 sayılı Kararı ile kabul edilmiş ve 12 Kasım 2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütölen Ulaşılabirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı, Mevzuat Düzenlemeleri, Toplumsal Bilinçlendirme ve Uygulamalar eksenleri altında yer alan 8 öncelik ve 19 tedbirden oluşmaktadır.

Açık Alanlar Tespit Formu, mevcut yapılı çevrenin ve burada sunulan hizmetlerin ulaşılabir hale getirilmesi için var olan engellerin tespit edilebilmesi ve daha sonra gerekli iyileştirme çalışmalarının planlanabilmesi amacıyla, Ulaşılabirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı'nın 'C2. Ulaşılabir Uygulamaların Teknik Açıldan Niteliğinin Geliştirilmesi Önceliği', 'C.2.2. Mevcut yapılı çevre ve hizmetlerin ulaşılabirlik düzeyi belirlenecektir.' Tedbiri kapsamında düzenlenmiştir.

1.1. TESPİT FORMUNUN DOLDURULMASI

Açık Alanlar Tespit Formu; Yaya Kaldırımları, Rampalar, Merdivenler, Korkuluklar ve Küpeşteler, Hemzemin Yaya Geçitleri, Yaya Alt ve Üst Geçitleri, Duraklar, Açık Otoparklar, Kent Mobilyaları, İşaret ve İşaretlemeler ve Acil Uyarı ve Haberleşme Tesisi ana başlıklar ve alt başlıklardaki sorulardan oluşmaktadır.

Formun, teknik terimler kullanılarak hazırlandığı ve ölçüm ve hesaplamalar gerektirdiği için (mümkün olduğunca) teknik elemanlar tarafından doldurulması gerekmektedir.

Tespit yapılırken aynı bölümün birkaç defa doldurulması gerekebilir. Örneğın; asansörler, rampalar, kapılar, tuvaletler gibi bölümlerin daha fazla sayıda doldurulması ve bölümlerin yeterli sayıda çıktılarının alınması gerekecektir.

Formdaki her sorunun / bölümün cevaplanması zorunlu değildir. Örneğın; bisiklet yolu yoksa 39. soru cevaplanmayacaktır.

Tespit Formunu doldurmaya başlamadan önce yanınızda not defteri, tükenmez ya da kurşun kalem ve şerit metre bulundurunuz. Ölçümleri gerekli teknik malzeme kullanarak yapınız.

Tespit yapılan yerin adresini ve formu dolduran kişinin bilgilerini formdaki ilgili yerlere yazmayı unutmayınız.

Tespit formları "evet" yanıtı verilmesi durumunda soruya konu olan kullanımın "ulaşılabir" olduğunu gösterecek şekilde hazırlanmıştır. Ancak soruya "hayır" yanıtı veriliyorsa, soruya konu olan bu kullanımın ulaşılabir hale getirilmesi gerektiği anlaşılmalıdır.

"Tespit formu sütunlarına "açıklama" ve "bütçe" için iki sütun daha eklenerek alınması gereken notlar ve yapılması gereken iyileştirme/ınşaat çalışması için gerekli maliyet yazılarak çalışma kolaylığı sağlanabilir.

Doldurduğunuz Tespit Formunu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü web sitesine girip orada bulunan online veri giriş sayfasına bilgileri giriniz.

2. TANIMLAR

2.1. ULAŞILABİLİRLİK

Ulaşılabirlik: Herkesin, istediği her yere ve her hizmete ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesidir.

Ulaşılabir Yapılı Çevre: Herhangi bir özürlü olan kişinin ve binanın potansiyel kullanıcılarının normal kullanım şartları altında yardım-sız ve rahatlıkla içeri girmesine, içeride rahatça dolaşmasına, dışarı çıkmasına ve burada sunulan tüm hizmetlerden bağımsız, rahat ve güvenli olarak yararlanmasına imkân tanıyan her çeşit yapı ulaşılabir olarak kabul edilmektedir. Ulaşılabirliğin sağlanması yani özürlüler dahil tüm yayaların rahat, güvenli ve engelsiz hareket edebilmeleri için yaya yolunda; genel olarak

- Yapılacak tüm tesisler özürlüler başta olmak üzere hareket kısıtlılığına sahip bireylerin kullanımına uygun olarak tasarlanmalıdır. (Örnek: Toplu taşıma durakları, kent mobilyaları, oto parklar, yaya yolu, kaldırım düzenlemesi, dinlenme yerleri, bitkilendirme vb.).

- Yaya güzergahları engellerden arındırılmalıdır

- Dik, yüksek, keskin, kavisli veya köşeli yol uygulamalarından kaçınılmalıdır.

- Yeterli/gerekli manevra alanı sağlanmalıdır.

- Yeterli/gerekli genişlik

- Yeterli/uygun yükseklik,

- Düz ve kaygan olmayan yüzey,

- Yeterli/gerekli bilgilendirme, yönlendirme ve uyarma araçları sağlanmalıdır. (Örnek: Görme özürlü veya kısıtlı görüşe sahip yayalar için kaldırımlarda hissedilebilir yüzey uygulamaları ile sesli, titreşimli, kabartmalı, iri puntolu işaretlemeler kullanılması.)

- Uygun ölçölendirme, uygun malzeme ve renk seçimi sağlanmalıdır.

- Özürlüler başta olmak üzere hareket kısıtlılığına sahip bireylerin hareketlerini kolaylaştırmak üzere uzun yürüme yolları, rahat ve kullanışlı olmayan geçitler ve uzun bekleme sürelerinden kaçınılmalıdır.

2.2. TANIMLAR

Ulaşılabilir Güzergah: Net genişliği, yüzey dokusu, yürüyüş güzergahına paralel veya dik eğimi ve düzey değişiklikleri ile özrürlü ve hareket kısıtlılığı bulunan bireylerin kullanabilmesine kolaylık sağlayan yürüme alanlarıdır.

Hareket Kısıtlılığı: Özürlüler, geçici olarak özürürlü bulunanlar, yaşlılar, hamileler, bebek arabalıları, çocuklar, eşya ve yük taşıyanlar, iri ve şişman bireyler, çok uzun ve çok kısa boylu bireyler bu grupta yer almaktadır.

Yaya Kaldırım Rampası: Kaldırım yüksekliğinin 1.3 cm'den büyük olduğu durumlarda yayanın kaldırım ile taşıt yolu arasındaki yükseklik farklarını kolayca aşabilmeleri için yapılan rampalardır.

Ayırıcı (Refüj): Ayırıcı, taşıt yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran, bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı veya trafik tertibatıdır.

Hissedilebilir Yüzey: Görme özürürlü bireyin dokunma duyusuna hitap ederek; yönlendirilmesini ve amaçlarına ilişkin yön değiştirmesini sağlamak, engellemeler konusunda uyararak için zeminde tasarlanmış kabartma dokulu yüzeylerdir.

Kılavuz İz: Yüzeyinde çubuk (düz sırt) şeklinde kılavuzlama kabartma dokusu, hareket yönüne paralel olarak düzenlenmiş izlerdir. Bu öğenin kullanım amacı, görme özürürlülerin gidecekleri yere güvenli bir şekilde erişimini sağlamaktır.

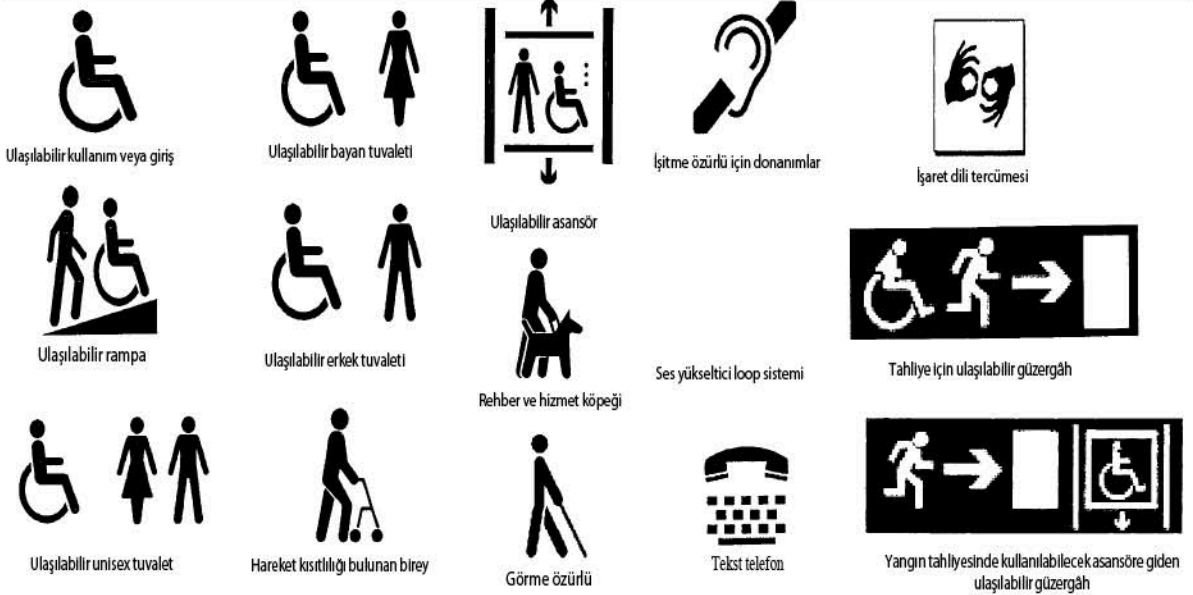
Uyarıcı Yüzey: Kesik kubbe şeklinde uyarıcı kabartma dokusu ile düzenlenen yüzeylerdir. Bu öğenin kullanım amacı; görme özürürlüleri seviye farklılıkları, yaya geçitleri, kent mobilyaları vb. gibi kentsel engeller ve yön değişimleri ile ilgili uyararak ve bilgilendirmektir.

Kent Mobilyaları: Oturma bankları, aydınlatma lambaları, telefon kulübeleri, çöp kutuları, bitki kasaları, bilet, gazete, çiçek gibi satış büfeleri halka açık tuvaletler, otobüs durakları ve işaret/bilgilendirme levhaları, sanatsal objeleri vb.ni kapsamaktadır.

İşaretler ve İşaretlemeler: Trafik işaretleri, yatay-düşey işaretleri, yer çizgileri, ışıklı-sesli yönlendirmeleri, levhaları vb. kapsamaktadır.

Uyarıcı İşaret: Taşıt trafiğine kapatılmış yaya yollarında/bölgelerinde, meydanlarda yaya hareketini engelleyecek ya da yaya güvenliğini tehlikeye düşürecek durumlarda kullanılır. (Örneğin; Döşemede seviye farklılıkları, bozuk döşemeler, yol daralmaları, kent mobilyaları, inşaat ve onarım çalışmaları vb.)

2.3. ÖZÜRLÜLERE İT ULUSLAR ARASI İŞARET VE SEMBOLLER

2.4 TESPİT FORMU İLE İLGİLİ STANDARTLAR

TS 12576- Şehiriçi Yollar- Özürürlü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları

TS 9111- Özürürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklere

TS 11783- Şehiriçi Yollar-Otobüs Durakları Yer Seçimi Kuralları

TS 10551- Şehir İçi Yollar - Otolar İçin Otopark Tasarım Kuralları

TS 4802- Halka Bilgi Verici İşaretler

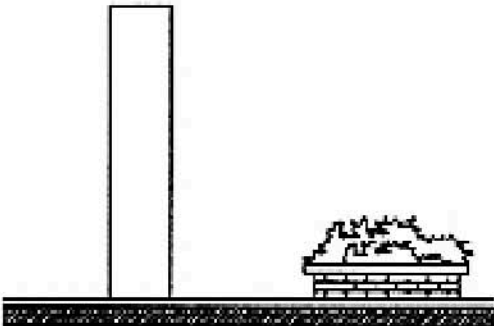
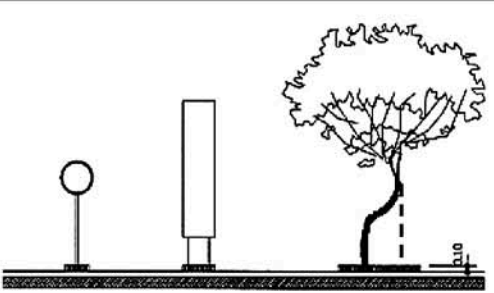
TS EN 81-70- Asansörler - Yapım ve montaj için güvenlik kuralları - Yolcu ve yük asansörleri için özel uygulamalar - Bölüm 70: Engelliler dâhil yolcu asansörleri için erişilebilirlik

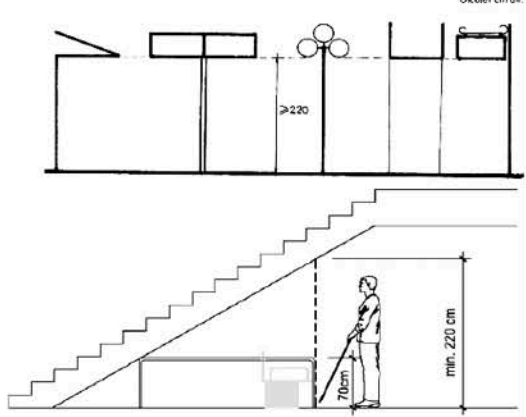
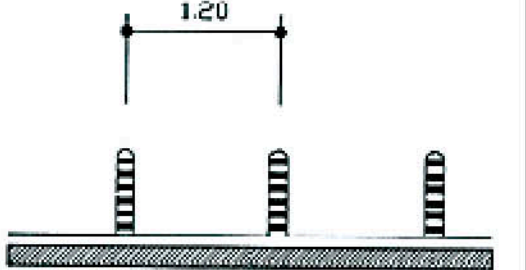
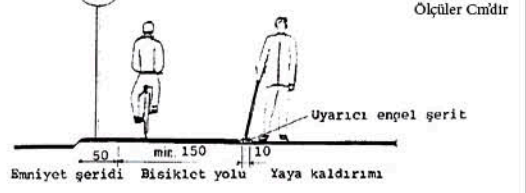
TS EN 81-70/A1- Asansörler- Yapım ve montaj için güvenlik kuralları- Yolcu ve yük asansörleri için özel uygulamalar - Bölüm 70: Engelliler dâhil yolcu asansörleri için erişilebilirlik

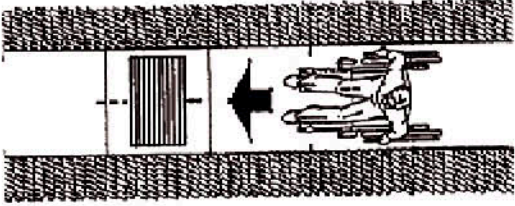
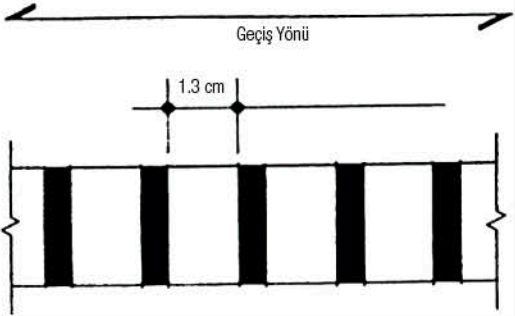
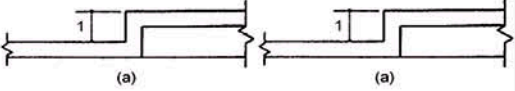
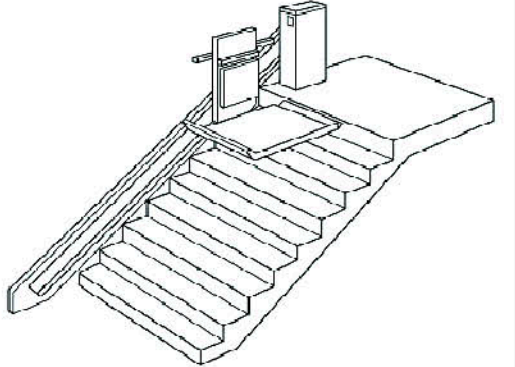
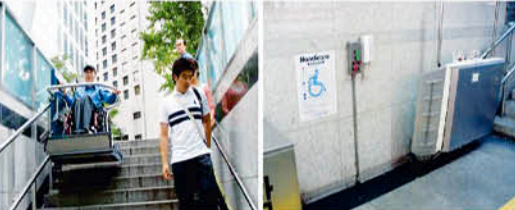
3. YAYA KALDIRIMLARI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
1	1 Taşıt yolunun her iki tarafında kaldırım var mı?			
3.1. YAYA KALDIRIMI GENİŞLİĞİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
2	Düşük yoğunluktaki yerlerde tüm yayaların serbestçe hareket edebilmeleri için yaya kaldırımında engellerden arındırılmış en az 150 cm net geçiş genişliği var mıdır?			<p>Ölçüler cm'dir.</p> <p>Yaya kaldırımı</p> <p>25</p> <p>150</p> <p>50</p> <p>a) Yüksek yoğunlukta yaya (d = 0.3 yayam²) Taşıt yolu</p> <p>Yaya kaldırımı</p> <p>25</p> <p>200</p> <p>50</p> <p>b) Az yoğunlukta yaya (d = 0.2 yayam²) Taşıt yolu</p> <p>Yaya kaldırımı</p> <p>40</p> <p>230</p> <p>50</p> <p>c) Orta yoğunlukta yaya (d = 1.0 yayam²) Taşıt yolu</p> <p>Yaya kaldırımı</p> <p>50</p> <p>700</p> <p>120</p> <p>d) Yüksek yoğunlukta yaya (d = 1.5 yayam²) Taşıt yolu</p> <p>Aydınlatma</p> <p>Ağaç</p>
3	Az yoğunluktaki yerlerde tüm yayaların serbestçe hareket edebilmeleri için yaya kaldırımında engellerden arındırılmış en az 200 cm net geçiş genişliği var mıdır?			
4	Orta yoğunluktaki yerlerde tüm yayaların serbestçe hareket edebilmeleri için yaya kaldırımında engellerden arındırılmış en az 250 cm net geçiş genişliği var mıdır?			
5	Yüksek yoğunluktaki yerlerde tüm yayaların serbestçe hareket edebilmeleri için yaya kaldırımında engellerden arındırılmış en az 300 cm net geçiş genişliği var mıdır?			
3.2. YAYA KALDIRIM YÜKSEKLİĞİ		EVET	HAYIR	
6	Yaya kaldırımında bordür taşı üst seviyesi taşıt yolu kaplamasından en fazla 15 cm yükseklikte midir?			
3.3. YAYA KALDIRIMI EĞİMİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
7	Yaya kaldırımının boyuna eğimi, tek başına hareket eden tekerlekli sandalye kullanıcıları hesaba katılarak, en fazla % 5 midir?			
8	Yaya kaldırımında boyuna eğimin %5'in üzerinde olduğu durumlarda kaldırımlar, rampa gibi değerlendirilerek tasarlanmış mıdır? (Bkz Rampalar)			
9	Yaya kaldırımında, yağmur suyunun drenajı için gerek duyulan enine (yanal) eğim en fazla %2 midir? (% 2'den fazla eğimler, özellikle tekerlekli sandalye kullanıcılarının ilerlemesinde sıkıntı yaratacaktır.)			
3.4. YAYA KALDIRIM RAMPASI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
10	Yaya kaldırımlarında gerekli ve uygun yerlerde rampa var mıdır? (Örneğin; yaya geçitlerinin olduğu, yaya dolaşımının bulunduğu yerlerde)			
11	Rampalar en az 90 cm genişliğinde midir?			

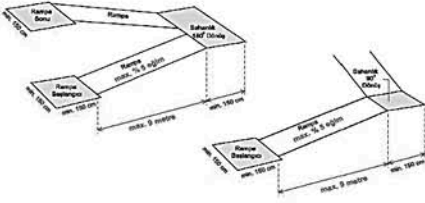
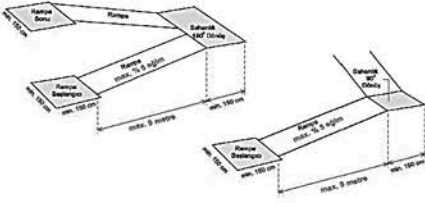
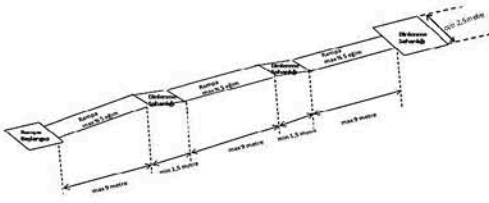
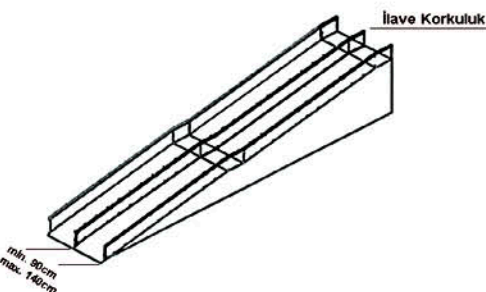
12	Tek yöne eğimli rampalarda şekle uygun bitkilendirme yapılmış mıdır?			
13	Tek yöne eğimli rampalarda eğim en fazla %8 midir?			
14	Üç yöne eğimli rampalarda yan eğim en fazla %10 mudur?			
15	Kaldırım genişliğinin %8 eğimli rampa için uygun olmadığı durumlarda yola paralel rampa düzenlemesi var mıdır?			
16	Mevcut dar kaldırımlarda uygulanan yola paralel rampa çözümlerinde yanal eğimler (kanat) en fazla %8 midir?			
17	Rampa ile taşıt yolunun birleştiği yerlerde zemin, özürülü yayaların hareketini engelleyecek herhangi bir çıkıntı veya çukurluk olmayacak şekilde düzenlenmiş midir?			
3.5. YAYA KALDIRIMI KAPLAMASI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
18	Yaya kaldırımı düz, sabit, dayanıklı ve kaygan olmayan (ıslak/kuru) malzeme ile kaplanmış mıdır?			
19	Derzler 1.3cm'den az mıdır?			
20	Yaya kaldırımı yüzeyinde 1.3cm' den fazla beklenmedik seviye farklılıkları var mıdır? (kaplama malzemesi farklılığının oluşturduğu ya da onarımı yapılması gereken yerler vb.)			

3.5. YAYA KALDIRIMI KAPLAMASI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
21	Yaya kaldırımının gerektiğçe bakım ve onarımı gerçekleştiriliyor mudur?			
22	Görme özürülerin, gidecekleri yere güvenli bir şekilde ulaşmalarını sağlamak için kılavuz iz ve uyarıcı yüzey kullanılmış mıdır?			
23	Kaldırımdaki hissedilebilir yüzeyin her iki tarafında en az 30cm boşluk bulunuyor mu?			
24	Kaldırımdaki hissedilebilir yüzey uygulaması cadde kenarında en az 50cm boşluk kalacak şekilde midir?			
3.6. YAYA KALDIRIMI KENARLARI DÜZENLENMESİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
25	Elektrik direkleri, trafik işaretleri ile süs bitkileri, çiçeklik/saksılar, reklam/ ilan panoları, tezgah, masa, sandalye, totem vb. 150cm genişliğinde engellerden arındırılmış yaya güzergâhı dışında yerleştirilmiş midir?			
26	Yüksek yoğunluktaki yollarda aydınlatma vb. direkler ile ağaç gibi nesnelilerin bir engel teşkil etmemesi için yaya kaldırımında taşıt yolu tarafında bir şerit şeklinde konumlandırılmış mıdır?			
3.7. YAYA KALDIRIMINDA GÜVENLİK		EVET	HAYIR	ŞEKİL
27	Yaya kaldırımında tehlike oluşturacak zemin düzenlemelerinden arındırılmış mıdır? (Aralıkları $\pm 1.3\text{cm}$ 'den fazlave/veya dolaşım yönüne paralel olan yer ızgaraları, yer mantarları, yola gerilmiş oto park zincirleri, yol sathındaki $\pm 1.3\text{cm}$ 'den fazla kot farklılıkları, çukurlar, $\pm 1.3\text{cm}$ 'den fazla kot farklılıkları oluşturan alt yapı kapakları, diğer engel oluşturan zemin döşemeleri)			
28	Görme özürülerin baston yardımıyla algılayabilmesi için yaya güzergâhındaki donatılar zeminden düzgün bir şekilde yükseliyor mu?			
29	Yaya güzergâhında zemin üzerinden düzgün bir şekilde yükselmeyen ağaç, aydınlatma direği, reklam panoları, ayaklı çöp kutusu, sanatsal objeler vb. donatılar, görme özürüler tarafından baston yardımıyla algılanması için 10cm yüksekliğinde bir platform üzerine konulmuş mu?			

30	Yaya kaldırımı üzerinde sarkan dal veya kent mobilyaları gibi engeller en az 220 cm baş kurtarma mesafesini oluşturacak yükseklikte midir?		 <p>Ölçüler cm'dir.</p>
31	Yaya kaldırımında ve yaya ve taşıt trafiğinin kesişim alanlarında kullanılan taşıt engelleyiciler bordür taşı tarafında (10 cm çapında veya 20 cm x 20 cm ebadında) en az 70 cm, en çok 90 cm yüksekliğinde ve çevresiyle zıt olarak renklendirilmiş veya 7.5 cm kalınlığında şeritlerle işaretlenmiş midir?		
32	Taşıt engelleyicileri birbirlerine uzaklığı 120cm midir?		
33	Yaya kaldırımında ani seviye değişikliklerinden kaçınılmış mıdır?		
34	Yaya kaldırımlarda ani seviye değişikliği olan yerlerde düşmeyi engellemek için 90 cm yüksekliğinde korkuluk bulunuyor mudur?		
35	Yol ağaçlandırılmasına uygun ağaçlar kullanılmış mıdır?(gövde uzunluğu 220cm'den az olmayan, allttan taçlanma yapmayan, vb.)		
36	Yaya kaldırımını kenarında tehlike oluşturacak nesnelerin bulunduğu yerlerde bordür taşına paralel zıt renkli ve/veya farklı dokuda malzeme ile kaplanmış uyarıcı emniyet şeridi var mıdır?		
37	Kavşaklarda köşe başları görüşe mani olacak engellerden arındırılmış mıdır?		
38	Kaldırımlarda gece güvenliği ve konforu için yeterli aydınlatma yapılmış mıdır?		
39	Yaya kaldırımındaki bisiklet yolu yayalardan ayrılmış mıdır? (Bisiklet yolu yoksa 41. soruya geçiniz.)		
40	Yaya yolu ve meydanlarda bisiklet yolu görme özürüleri uyaracak şekilde yerde 10cm genişliğinde ayrıncı şeritle belirtilmiş midir?		 <p>Ölçüler Cm'dir</p>

41	Yaya kaldırımı üzerindeki veya yaya kaldırımına taşan inşaat,onarım ve alt yapı çalışmaları sırasında,yayanın güvenli geçişini sağlayacak 150 cm genişlikte alan bırakılmış mıdır?			
42	41. soruda belirtilen güvenli geçiş alanı sağlanamadığında alternatif güvenli ve taşıt trafiğinden ayrılmış geçiş alanı oluşturulmuş mu, gerekli işaretleme yapılmış mıdır?			
43	YYaya kaldırımı üzerindeki alt yapı çalışmalarında ve tamiratlarda yeterli güvenlik önlemleri alınmış mı? (TS 12254'e uygun olarak işaretleme kullanılıyor mu?) Sesli uyarı, ışıklı uyarı, Barikat, Engel çubukları (görme özürülülerin fark edebilmesi için) (Cevabınız "hayır" ise 48. soruya geçiniz.)			
44	Barikatların köşe noktaları tehlike oluşturmayacak şekilde yuvarlatılmış ya da kapatılmış mıdır?			
45	Bütün dikey barikatları alt kenarından 150 cm - 170 cm yükseklikte ve 15 cm kalınlıkta zıt renkli şeritler ile işaretlenmiş midir?			
46	İnşaat,onarım ve alt yapı çalışmaları uzun çalışma bölgeleri oluşturuyorsa,işaretleme çalışmaları başlarında ve yeterli aralıklarla tekrarlanmış mıdır?			
47	Yaya kaldırımı kenarında devam eden inşaat alanı yayaları tehlikelerden korumak için kapatılmış mıdır? (Bina maskelemesi, panel-lerle çevrelenmesi vb.)			
3.8. BORDÜR TAŞI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
48	Bordür taşları yaya kaldırım kaplamasından farklı dokuda mıdır?			
49	Bordür taşları düzgün, iyi pahlanmış ve pahların eğimleri aynı mıdır?			
4. DRENAJ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
50	Yaya kaldırımında boyuna (mak.%5) ve enine (mak.%2) yönde gerekli eğimler verilip, bordür taşı ile taşıt yolunun birleştiği yerde, yapılacak su oluğu ve rögarlarla yeterli drenaj sağlanıyor mudur?			
51	Kavşak ve yaya geçitlerinde su oluğu yaya ve özürülüler için bir engel oluşturmayacak			

52	Izgaralar hareket yönüne dik olarak konumlandırılmış mıdır?			
53	Izgaraların yürüme güzergahı doğrultusundaki aralıkları en fazla 1.3 cm midir?			
4.1. RAMPALAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
54	Kot farkının 0.6 cm - 1.3 cm olduğu yerler en fazla 1/2 eğimle pahlanmış mıdır?			 Açıklama : (a) 1- 6 mm (b) 1- 6-13 mm
55	1.3 cm'den daha fazla kot farkının olduğu yerler rampa olarak düzenlenmiş midir?			
56	Rampalar düz, sabit, dayanıklı ve kaygan olmayan (ıslak/kuru) malzeme ile kaplanmış mıdır?			
57	Yürüyüş güzergahından açıkça görülemeyen rampalara yönlendirme yapılmış mıdır?			
58	Rampaların genişliği en az 150 cm midir?			
59	Rampa eğimi en fazla %5 midir?			
60	Rampa yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda alternatif ulaşım yöntemi var mıdır? (Platform asansörü, hidrolik asansör vb.)			

61	Rampaların başlangıç ve bitiminde tekerlekli sandalyenin manevra yapabileceği en az 150 cm x 150 cm'lik alan var mıdır?			
62	Rampa sahanlıkta yön değiştiriyorsa manevra için gerekli sahanlık alanı en az 150 cm x 150 cm midir?			
63	9 m'den uzun rampalarda veya bir rampadan ikinci bir rampaya geçişin olduğu yerlerde; en az 1.50 m'lik düz dinlenme alanları var mıdır?			
64	63. maddede belirtilen, 9 m'de bir sahanlıklarla bölünen ancak 30 m'den fazla uzunluğu bulunan rampalarda her 30 m'de bir 2.5 m'lik dinlenme alanları ve bu alanlarda geçişi engelleyecek şekilde bank yerleştirilmiş midir?			
65	Görme engelliler için rampaların başında ve sonunda 60 cm uzunluğunda uyarıcı yüzey bulunmakta mıdır?			
4.2. RAMPALARDA GÜVENLİK		EVET	HAYIR	ŞEKİL
66	15 cm'den fazla bir kot farkını geçen rampaların her iki yanında korkuluk/ küpeşte var mıdır?			
67	300 cm'den geniş rampalarda rampanın iki yanındaki trabzanlara ilaveten, arada üçüncü bir trabzan yapılmış mıdır? (Bölünmüş rampa genişliği 90-140 cm arasında olacak şekilde)			
68	Rampaların her iki tarafında en az 5 cm yüksekliğinde koruma bordürü ya da demiri var mıdır?			
5. MERDİVENLER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
69	Rampa, lift veya asansörle çözüm getirilemeyen merdivenler varsa, ulaşılabilir alternatif bir güzergah var mıdır?			
70	Merdiven basamakları düz, sabit, dayanıklı ve kaygan olmayan (ıslak/kuru) malzeme ile kaplanmış mıdır?			
71	Kapalı ya da yarı kapalı bir alana girişi sağlayan merdivenlerin (alt ve üst geçitler, istasyon girişi vb.) üzeri hava etkilerine karşı kapatılmış mıdır?			
72	Merdivenin yanında uygun rampa veya asansör yapılmış mıdır?			

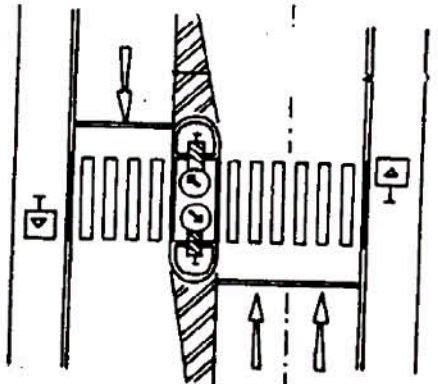

73	Basamak genişliği en az 30 cm midir?			
74	Basamak yüksekliği en fazla 15 cm midir?			
75	Bir merdivende yer alan tüm basamaklar aynı derinlikte ve aynı yükseklikte midir?			
76	Rihtlar kapalı mıdır?			
77	Basamak uçları çıkıntısız mıdır?			
78	Merdiven basamaklarının ön kenarında algılamayı kolaylaştırıcı farklı renkte ve çıkıntı yapmayacak şekilde 4 cm - 5 cm eninde kaymaz şeritler kullanılmış mıdır?			
79	Görme engellileri korumak amacıyla merdiven altı 220cm yüksekliğe kadar kapatılmış mıdır?			
80	İlk basamaktan hemen önce ve merdiven bitiminde basamak genişliği kadar bir boşluktan sonra 60 cm genişliğinde ve kontrast renkte uyarıcı hissedilebilir yüzey kullanılmış mıdır?			
81	Aynı yönde devam eden merdivenlerde en fazla 180 cm yükseklikten sonra 200 cm genişliğinde sahanlık yapılmış mıdır?			
82	Döner merdivenlerden kaçınılması mıdır?			
83	Merdivenler basamaklarda gölge meydana gelmeyecek şekilde karşıdan ve iyi (mümkünse) aydınlatılmış mıdır?			
84	Tek basamaklık yükseklikler merdiven yerine rampayla çözülmüş müdür?			

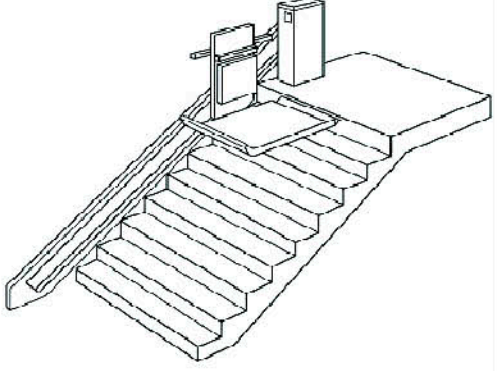

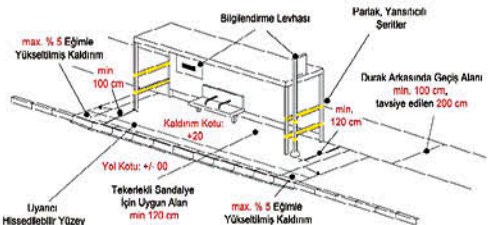

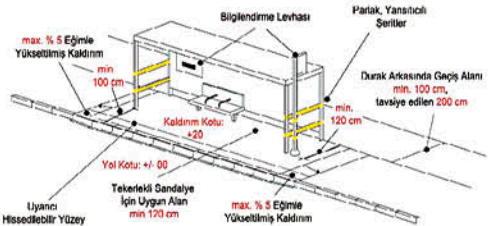

6. KORKULUKLAR VE KÜPEŞTELER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
85	Merdivenin/ rampanın her iki yanında kesintisiz küpeşte(tutamak) var mıdır?			
86	Küpeşte, merdivenler/rampalarda döşeme kaplaması üzerinden 90 cm yükseklikte midir?			
87	Merdivenler/rampalarda döşeme kaplaması üzerinden 70 cm yükseklikte özurlüler ve çocuklar için ikinci bir küpeşte var mıdır?			
88	Küpeşte, merdiven/rampanın başlangıcından 30 cm önce başlamakta ve bitiminden 30 cm sonra bitmekte midir?			
89	Küpeşterin uçları yarım ay şeklinde veya şekildeki gibi yuvarlatılmış mıdır?			
90	Merdiven/rampanın bir veya iki tarafında duvar varsa, duvar ile küpeşte arasındaki mesafe yaklaşık 4cm - 6 cm midir?			
91	Küpeşte kolayca kavranabilecek özellikte midir?(çap veya genişlik 32 mm-40 mm)			
92	Küpeşter ile yan duvarlar zıt renkte midir?			
93	Trabzanlar ve küpeşter dayanan bir kişinin vücut kütleini çekebilecek şekilde emniyetle tutturulmuş mudur?			
94	Küpeşter soğuğa ve sığağa karşı dayanıklı, kaymayı önleyen bir malzemelerden yapılmış mıdır?			
7. HEMZEMİN YAYA GEÇİTLERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
7.1. Genel				
95	Yaya geçitleri hemzemin midir?			
96	Yaya geçitleri ile yaya kaldırımları arasında seviye farklılıkları olduğu durumlarda yol yüzeyi kaldırım ile aynı seviyeye getirilerek yükseltilmiş midir?			
97	Yaya geçitleri ile yaya kaldırımları arasında seviye farklılıkları olduğu durumlarda yaya geçidi genişliğinde üç yöne eğimli yaya kaldırım rampası yapılmış mıdır?			

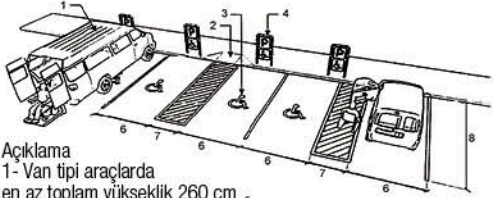
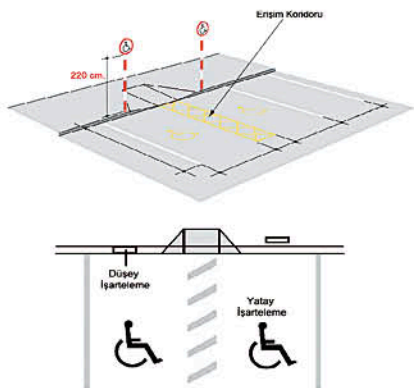
98	Trafik ışıkları ve yer çizgileri standardına uygun yapılmış mıdır? (TS 7636'ya uygun)			
99	Yaya geçitlerinin bulunduğu yerlere yönlendirme işaretleri var mıdır?			
100	Taşıt yolu ve kavşak geçişlerinde çiçeklik ve çiçek saksıları, mantarlar, sembol, ilân panoları, direkler (elektrik, aydınlatma, trafik vb.), rögar ve ızgaralar hareket kabiliyetini azaltacağından yaya geçitleri bu gibi engellerden arındırılmış mıdır?			
101	Yaya geçitleri herkes tarafından kolaylıkla fark edilebilecek şekilde iyi ve üstten aydınlatılmış mıdır?			
102	Bisiklet yolunun yaya geçitlerine rastlayan bölümlerinde, bisiklet yolu yaya yoluyla birlikte alçatılmış veya araç yoluna doğru en çok %8 eğimli rampa yapılmış mıdır?			
103	Taşıt trafiğinin yoğun olduğu yaya geçitlerinde kavşaklarda ve yaya geçitlerinin en az 15m sağ ve sol taraflarında metal yaya korkuluğu yapılmış mıdır?			

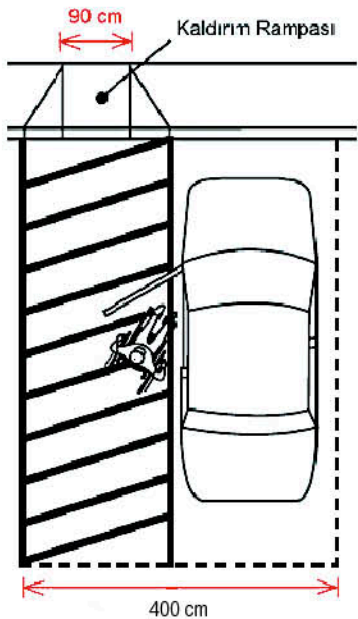
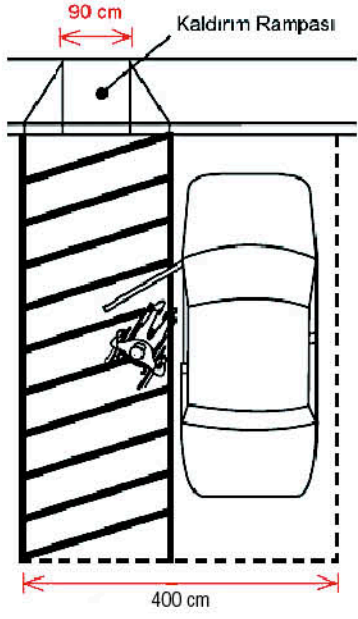
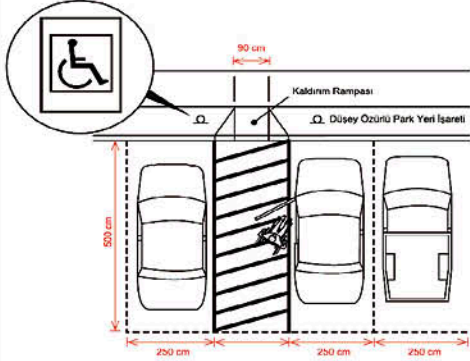
104	Yaya geçitlerinde taşıt yolu öncesinde 80 cm derinliğinde ve yaya geçidi genişliğinde uyarıcı hissedilebilir yüzey uygulaması var mıdır?			
105	Yaya geçitlerine 40 cm - 60 cm genişliğinde klavuz iz ile yönlendirme yapılmış mıdır?			
7.2. IŞIK KONTROLSÜZ (SİNYALSİZ) HEMZEMİN YAYA GEÇİTLERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
106	Işık kontrolsüz yaya geçidi yapılan yerlerde, özürülülerin de geçeceği düşünülerek, sürücüler yaya geçidinden en az 20 m önce yaya geçidi işaretiyle, yaya geçidinde de yaya geçidi ve özürülü işaretiyle uyarılmış mıdır?			
107	Işık kontrolsüz yaya geçitlerini gösteren ikaz trafik işaretleri sarı veya kırmızı renkli yanıp sönen trafik sinyal ışığı var mıdır?			
7.3. IŞIK KONTROLLU (SİNYALİZE) HEMZEMİN YAYA GEÇİDİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
108	Trafik işaret lambaları işitme özürülüler için ışıklı yaya figürlü ve görme özürülüler için sesli midir?			
109	Işık kontrollü (sinyalize) hemzemin yaya geçitleri standardına uygun mudur? (TS 7768, TS 11907)			
110	Işık kontrollü (sinyalize) hemzemin yaya geçitlerinde geçiş süreleri yavaş hareket eden yayaların geçişine izin verecek şekilde programlandırılmış mıdır?			
7.4. BUTONLU YAYA GEÇİTİ (PELİKAN YAYA GEÇİDİ)		EVET	HAYIR	ŞEKİL
111	Kavşak ve kavşaklar dışında yapılan pelikan (TS 7768) türü yaya geçitlerinde buton, ışıklı, sesli, titreşimli ve en fazla 120 cm yükseklikte midir?			
112	Butonların üstünde kavşak yönünü belirten kabartmalı oklar var mıdır?			

7.5. TRAFİK ADALI VEYA REFÜJLÜ YAYA GEÇİTLERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
113	Refüjlü veya üçten fazla şeritli refüjsüz yollarda, yolun ortasında, yayanın üzerinde bekleyebileceği yaya adaları var mıdır?			
114	Koruyucu trafik adaları taşıt gidiş yönünde boyu 300 cm - 400 cm ve genişliği yaya geçiş yönünde 160 cm - 250 cm midir? (Cevabınız "hayır" ise 120. soruya geçiniz.)			
115	Koruyucu adalarda 15 cm yükseklikte bordür taşı, yayanın geçtiği yerlerde en az 150 cm eninde yaya kaldırımı rampası yapılmış mıdır?			 <p>a) Geniş Refüjde Yaya Geçidi b) Dar Refüjde Yaya Geçidi</p>
116	Koruyucu adalar trafik işareti ve ışıklı uyarıcı levhalar ile işaretli midir?			
117	Koruyucu adalar taşıt yolu yüzeyinden farklı malzeme ile kaplanmış mıdır?			
118	Yaya adasında görme engelliler için koruyucu korkuluk ve ada yüzeyinde hissedilebilir yüzey bulunmakta mıdır?			
119	Refüjlü veya üçten fazla şeritli refüjsüz yollarda yayanın yolun ortasında bekleyebileceği koruyucuyaya adalarının uçlarına sürücülere uyarılmak için ışıklı veya fosforlu trafik işaretleri konulmuş mudur?			
8. YAYA ALT VE ÜST GEÇİTLERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
120	Alt ve üst geçitlerde, merdiven yerine eğimi %6'yı geçmeyen rampalar bulunmakta mıdır?			

121	Rampa yapılamaması durumunda asansör yapılmış mıdır?			
122	Mevcut asansörler kullanılabilir ve çalışır durumda mıdır?			
123	Mevcut asansörler TS EN 81-70'e uygun müdür?			
124	Yaya alt geçitlerinde geçit girişleri, emniyet hissi veren geçidin bir ucundan diğer ucunun görülebileceği şekilde ferah görünüşlü tasarlanmış mıdır?			
125	Yaya alt ve üst geçitlerinde yeterli genişlik ve aydınlatma sağlanmış mıdır?			
126	Yaya geçidinde erişim mümkün olduğunca kısa mıdır?			
127	Yaya geçitlerine kullanılan kaplama malzemeleri düz, sabit, kaymaz (ıslak/kuru) ve dayanıklı mıdır?			
128	Merdivenlerin çıkış/inişleri rahat, güvenli ve aydınlık mıdır?			
9. DURAKLAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
9.1. Genel				
129	Özürülüler duraklara kolay, engelsiz ve bağımsız olarak ulaşmakta mıdır?			
130	Durakların yerleri anlaşılabilir ve belli bir uzaklıktan görülebilir mi?			
131	Duraklarda bulunan ilân, reklâm ve bilgilendirme tabelâlarının keskin kenarlı ve sivri köşeli olmamasına dikkat edilmiş midir?			
132	Duraklarda toplu taşıma hizmetine ilişkin bilgilendirme (güzergah planı, şehir haritası, otobüs tarifesi vb.) ve uyarı amaçlı sesli ve görsel donanımlar kullanılarak dijital olarak veya kabartmalı pano ile yapılmış mıdır?			

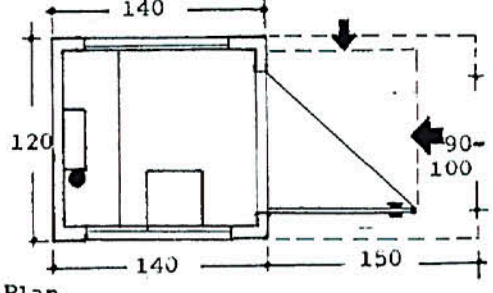

9. DURAKLAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
133	Kapalı/yarı açık durakta kabartmalı bilgilendirme panolarının yerden yüksekliği 110 cm - 130 cm midir?			
134	Durak/Platform zemininde kullanılan kaplama malzemeleri düz, sabit, kaymaz (ıslak/kuru) ve dayanıklı mıdır?			
135	Duraklarda özürliüler için oturma bankı ve bankın uygun yerlerinde tutunma barları bulunmakta mıdır?			
136	Duraklarda tekerlekli sandalye için 120 cm genişliğinde alan bulunmakta mıdır?			
9.2. OTOBÜS DURAKLARI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
137	Duraklarda eğer yarı saydam/saydam (cam vb.) malzeme kullanılmış ise bu yüzeyler yerden 100 cm ve 140 cm yükseklikte iki adet 15 cm kalınlığında parlak, renkli, fosforlu şeritlerle işaretlenmiş midir?			
138	Özürliülerin engelsiz ve başkalarına ihtiyaç duymadan otobüse inip binmeleri için otobüs zemini ile kaldırım aynı seviyede mi veya otobüste en fazla %6 eğimde rampa var mıdır?			
139	Özürliülerin, duraklarda otobüse rahat inip binebilmeleri için durak döşemesi, taşıt girişi seviyesine kadar eğimi %5'i geçmeyen rampa ile yükseltilmiş midir?			
140	Otobüs duraklarında toplu taşıma vasıtaları hariçindeki taşıtların durma ve park etmelerini önlemek için gerekli işaretlemeler yapılmış mıdır?			
141	Yola paralel bisiklet yolu, durak arkasından durağa 200 cm'lik mesafede geçmekte midir? (Bisiklet yolu yoksa soruyu boş bırakınız.)			
142	Duraklar bulunduğu yörelin hava şartlarına karşı korunaklı mıdır?			

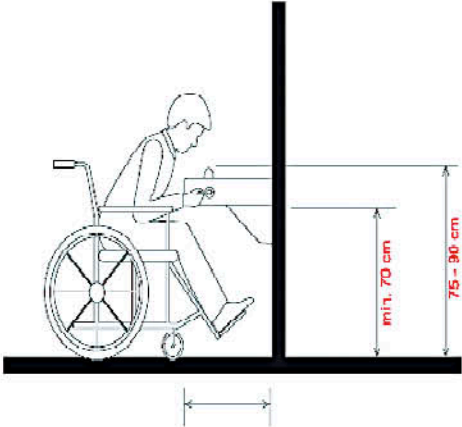
9.3. RAYLI TAŞIMA DURAKLARI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
143	Raylı taşıma sistemi durakları yeterli uzaklıktan görülebilecek şekilde uygun sembollerle işaretlenmiş midir?			
144	Özürülülerin engelsiz ve başkalarına ihtiyaç duymadan araca inip binmeleri için araç ve durak zemini aynı seviyede midir? (Cevabınız evet ise 146. soruya geçiniz.)			
145	Araç ve durak zemini aynı seviyede değilse %6 eğimli portatif rampa, araç üzerinde otomatik taşıma platformu veya rampa var mıdır?			
146	Araç ve platform arasındaki mesafe en fazla 4.5 cm midir?			
147	Platform ucundan 50 cm geride algılanabilir renkte ikaz bandı var mıdır?			
10. AÇIK OTOYERLER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
148	Otoyer alanlarında, özürülüler için en az 1 olmak üzere toplam park yeri sayısının %5'si kadar yer ayrılmış mıdır?			
149	Özürülü otoyerler park ettikten sonra gideceği güzergahlar arasında ulaşım mesafeleri en fazla 25 m tercihen 10 m midir?			
150	Üzeri kapalı özürülü otoyerki yüksekliği en az 250 cm midir?			
151	Özürülü otoyer yerleri işaretlerle belirtilmiş midir? (yatay ve düşey)			 <p>Açıklama 1- Van tipi araçlarda en az toplam yükseklik 260 cm 2- Kaldırım rampası 3- Ulaşılabilirlik sembolü 4- Ulaşılabilirlik sembolü de içeren işaretleme 5- Düz ve sert yüzey 6- 250 cm 7- 150 cm 8- 600 cm</p>
152	Girişten itibaren özürülü otoyer alanına yönlendiren işaretlemeler yapılmış mıdır? (yatay ve düşey olarak)			

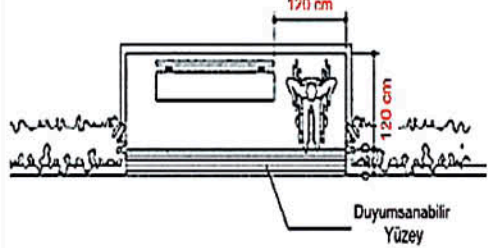

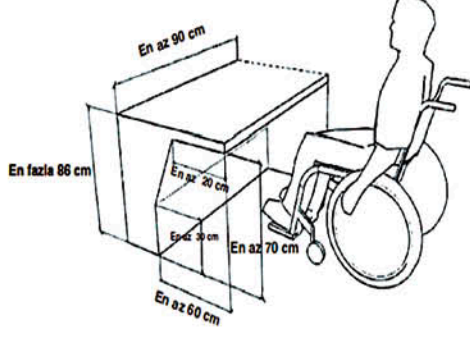
10. AÇIK OTOYERKLER	EVET	HAYIR	ŞEKİL
153 Özürlü otoparkının yanında en az 150 cm genişliğinde ve park yeri boyunca boş bir manevra alanı var mıdır?			 <p>The diagram shows a car parked in a space. To the left of the car is a ramp labeled "Kaldırım Rampası" with a width of 90 cm. The total width of the area is 400 cm. A dashed line indicates the car's footprint.</p>
154 Kaldırma paralel ve sürücünün iniş yönünün kaldırım tarafında olduğu park yerinde kaldırımlar taşıt yolu kotuna göre 0 cm - 3 cm olacak şekilde alçaltılmış mıdır?			
155 Özürlü otopark alanı ile yaya kaldırım arasında kot farkı bulunuyorsa yaya kaldırım rampası yapılmış mıdır? (Bakınız: Yaya kaldırım rampaları)			 <p>The diagram shows a car parked in a space. To the left of the car is a ramp labeled "Kaldırım Rampası" with a width of 90 cm. The total width of the area is 400 cm. A dashed line indicates the car's footprint.</p>
156 Özürlü otoparkına ait manevra alanının zemininde kullanılan kaplama malzemeleri düz, sabit, kaymaz (ıslak/kuru) ve dayanıklı mıdır?			 <p>The diagram shows a car parked in a space. To the left of the car is a ramp labeled "Kaldırım Rampası" with a width of 90 cm. The total width of the area is 400 cm. A dashed line indicates the car's footprint. A wheelchair icon is shown in a circle, and a sign labeled "Düsey Özürlü Park Yeri İşareti" is shown next to the car.</p>

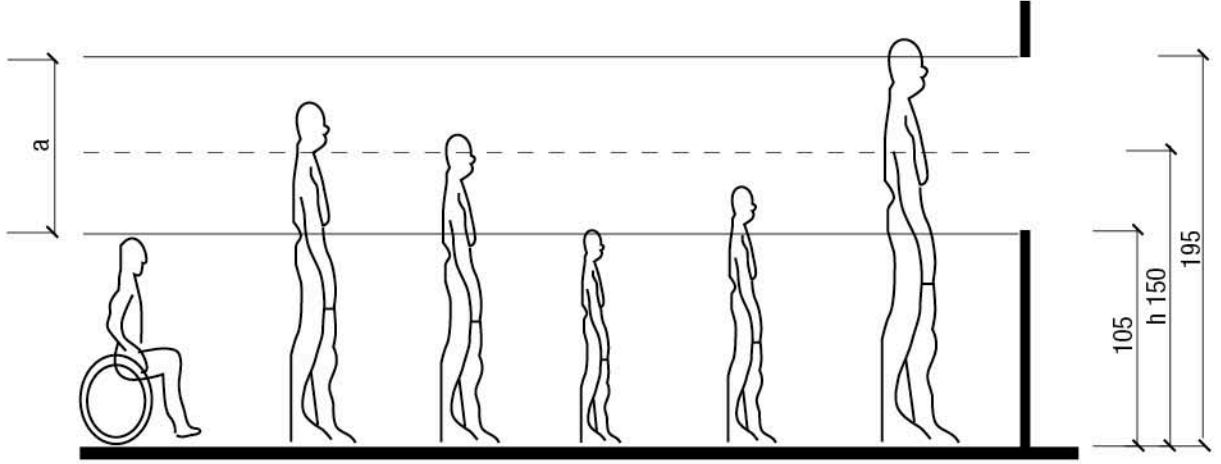
10. AÇIK OTOPARKLAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
157	Otoparkda kullanılan işaretlemeler geceleri ışıklandırılmakta mıdır?			
158	Açık otoparkların giriş/çıkış alanlarında araç trafiğini aksatmayacağı ve görülebilir yerlere özürülülerin de algılayacağı yönlendirme (şehir, mahâl gibi) levhaları/panoları yerleştirilmiş midir?			
159	Park yeri bilet makinası ve parkmetrelerin yüksekliği 90 cm ile 120 cm arasında mıdır?			
11. KENT MOBİLYALARI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
160	Şehir mobilyalarının keskin ve çıkıntılı kenarlı olmaması sağlanmış mıdır?			
11.1. HALKA AÇIK TELEFON KULÜBELERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
161	Özürülüler için tesis edilen açık veya kapalı telefon kulübeleri ve telefonlar yaya trafiğini aksatmayacak şekilde kolayca görülebilir ve ulaşılabilir yerde midir?			
162	Telefon kulübeleri uluslararası ulaşılabilirlik sembolü ile işaretlenmiş midir?			
163	Halka açık telefon makinelerinden en az bir tanesinin yüksekliği en fazla 120cm			
164	Ankesörlü telefon makinesinin altında raf varsa, raf en az 70cm yüksekliğinde ve en fazla 49cm derinliğinde midir?			

11.1. HALKA AÇIK TELEFON KULUBELERİ		EVET	HAYIR	ŞEKİL
165	Halka açık telefon makinalarından en az bir tanesi tekertepli sandalye kullanıcısına uygun olarak düzenlenmiş midir?			
166	Telefon kulüpleri önünde yaklaşım için en az 150 cm x 150 cm engelsiz manevra alanı var mıdır?			
167	Telefon makinesinde görme engellilerin kullanabileceği özellikte kabartma harf veya rakamlı telefon aparatı var mıdır?			
168	Ağır işitenler için frekans yükseltici ses düğmesi var mıdır?			
169	Telefon kulübesinin kapı genişliği en az 90 cm midir?			
170	Telefon kulübesinde açılır kapanır oturma yeri bulunmakta mıdır?			
171	Telefon kulübesinde bilgilendirmeler 110 cm - 130 cm okuma seviyesinde yerleştirilmiş midir?			
172	Telefon kulübesinde baş kurtarma yüksekliği en az 220 cm midir?			
173	Telefon kulübesinin ölçüleri en az 120 cm x 140 cm midir?			 <p>Plan c) Kapalı telefon makinası</p>
174	Telefon aparatı kablosu en az 75 cm uzunluğunda mıdır?			
175	Telefon makinesinin ses frekansı işitme cihazı kullanıcılarına uygun mudur?			
11.2. HALKA AÇIK TUVALETLER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
176	Halka açık tuvaletlerde ulaşılabilir kadın ve erkek olmak üzere en az 2 (iki) adet engüllü tuvaleti var mıdır? (Cevabınız "hayır" ise 181. soruya geçiniz.)			
177	Engüllü tuvaletlerinin ulaşılabilirliği sağlanmış mıdır?(rampa,asansör)			
178	Engüllülere ait tuvaletlerin kapısında engüllü işareti bulunmakta mıdır?			
179	Acil durumlarda kapı kilidi dışarıdan açılabilir şekilde midir?			
180	Tuvaletlerde bulunması gereken diğer özellikler için Binalar Tespit Formu "tuvaletler" bölümündeki soruları yanıtlayınız.			

11.3. ÇÖP KUTULARI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
181	Yerden yüksekliği en fazla 120 cm midir?			
182	Yürüyüş güzergahından ulaşılabilecek mesafede yerleştirilmiş midir?			
183	Tek elle kullanılabilir şekilde midir?			
11.4. ÇEŞMELER		EVET	HAYIR	ŞEKİL
184	Kamu kullanımına açık yerlerde ulaşılabilir çeşme sağlanmış mıdır? (Cevabınız "hayır" ise 191. soruya geçiniz.)			
185	Ulaşılabilir çeşmelere yönlendirme yapılmış mıdır?			
186	Çeşmeye tekerlekli sandalyenin yaklaşabilmesi için en az 90 cm x 130 cm ölçülerinde net zemin alanı var mıdır?			
187	Çeşme altları tekerlekli sandalye girebilecek şekilde en az 75 cm yüksekliğinde, 49 cm derinliğinde midir?			
188	Çeşmenin su içilecek bölümlerinin yükseklikleri 85 cm ile 90 cm aralığında mıdır?			
189	El veya ayak kumandasıyla kolay açılabilir özellikte midir?			
190	Çeşmelerin 30 cm öncesinde, 40 cm genişliğinde uyarıcı yüzey var mıdır?			
11.5. BANKALAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
191	Dinlenme bankları yaya kaldırımlarında yaya dolaşımına mani olmayacak şekilde yerleştirilmiş midir?			
192	Dinlenme bankının sırt ve kol dayanağı var mıdır?			
193	Dinlenme bankının oturma bölümü yerden 45 cm ve kol dayanağı yerden 70 cm yükseklikte midir?			
193	Dinlenme bankları yaya kaldırımlarında en fazla 100m aralıklarla yerleştirilmiş midir?			
194	Dinlenme bankları yaya kaldırımlarında en fazla 30 m aralıklarla yerleştirilmiş midir?			

11.5. BANKALAR		EVET	HAYIR	ŞEKİL
195	Yaya kaldırımındaki dinlenme banklarının yanında tekerlekli sandalyenin yanaşabilmesi için en az 120 cm düz alan bırakılmış mıdır?			
11.6. PİKNİK MASALARI		EVET	HAYIR	ŞEKİL
196	Piknik ünitelerinin arasındaki yaya yollarının genişliği en az 150 cm midir?			
197	Piknik ünitelerinin (masa ve oturma yerleri birbirine monteli) oturma yerlerine herkes için engelsiz geçiş sağlanmış mıdır?			
198	Tekerlekli sandalye kullanıcıları için piknik üniteleri var mıdır?			
199	Tekerlekli sandalye kullanıcıları için masalar 75 cm - 86 cm arasında yükseklikte midir?			
200	Masa altında tekerlekli sandalye kullanıcısı için 90 cm genişliğinde ve 49 cm derinliğinde diz boşlukları var mıdır?			

12. İŞARET ve İŞARETLEMELER	EVET	HAYIR	ŞEKİL
201			
202			
203			
204			
205			

a: Ayakta Açık Görüş Hattı
h: Okuma için Ortalama Yükseklik

206	İşaretler üzerinde yer alan bilginin (sembol,yazı) yüksekliği yerden 105 cm - 195 cm arasında mıdır?			
207	Görme açısı içinde okuma uzaklığı 1000 cm iken yazı büyüklüğü 25 cm midir?			
208	Görme açısı içinde okuma uzaklığı 2000 cm iken yazı büyüklüğü 40 cm midir?			
209	Görme açısı içinde okuma uzaklığı 5000 cm iken yazı büyüklüğü 75 cm midir?			
210	Görme engelliler için bilgilendirme işaretleri iri puntolu ve sesli ve/veya kabartmalı mıdır?			

13. ACİL UYARI VE HABERLEŞME TESİSİ EVET HAYIR ŞEKİL

211	Görülebilir ve kolay yaklaşılabılır yerlerde midir?			
212	Üzerinde yanıp sönen renkli ışık ve ses düzeni var mıdır?			
213	Buton 90cm-120cm yükseklikte midir?			
214	Karşılıklı konuşma yapılabilecek telefon tertibatlı direk şeklinde midir?			

Yararlanılan Kaynaklar

- ✓ www.engelsizkent.org/tasarim-rehberi
- ✓ T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı/ Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı/Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı(2010-2011)
- ✓ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı / Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı, 2011, Ankara.
- ✓ TS 9111 (Kasım - 2011) Özürlüler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklere
- ✓ TS 12576: Şehir İçi Yollar – Özürlü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemlerin Tasarım Kuralları.
- ✓ Binalar için Tespit formu, Aile ve Sosyal Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetler Genel Müdürlüğü 2012
- ✓ Açıkalanlar için Tespit formu ile ve Sosyal Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetler Genel Müdürlüğü 2012

Uluşılabilir Kent
Gaziantep

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Budak Mah. Fevzi Çakmak Bulvarı No: 98

Şehitkamil Gaziantep

T: 0342 321 39 03 F:0342 321 39 00

www.csb.gov.tr/iller/gaziantep

gaziantep@csb.gov.tr

T.C.
Aile ve
Sosyal Politikalar
Bakanlığı

Özürü ve Yaşlı Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

